Ч. 67 (14.899). Львів, неділя 27. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Велика Британія остерегла Францію перед збройною помічю для червоної Еспанії

Париський „Ле Жур" приніс сензаційну вістку, що французький уряд перевів енергійно підготову помочі для червоної Еспанії, не лише технічну, але й військову.

Британський уряд, який про це дізнався, остеріг Францію, що всяку французьку інтервенцію в Еспанії вважав би він дуже необережним кроком і не міг би з ним солідаризуватися. Під впливом Льондону Париж зрезигнував з помочі для Барсельони.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ХОЧЕ ВІДШКОДУВАННЯ.

Британський уряд повідомив еспанський національний уряд, що він застерігає собі право жадати відшкодування за затоплений британський корабель „Ендиміон".

Финляндія висилає дипльоматичного представника

ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

Як говорять у Гельзінках, фінляндський уряд хоче акредитувати дипльоматичного представника при еспанському національному уряді.

Фінляндське міністерство закордонних справ заявило, що фінляндський уряд ще не вирішив тої справи. За подіями в Еспанії покищо слідкує фінляндський посол у Лісабоні.

Національні війська знову перервали червоний фронт.

Офіційний комунікат національної головної кватири стверджує, що на північ від Гуески національні війська перейшли ріку Флюмен і здобули низку місцевостей. Околицю Гуески вже очищено, ворога відкинено далеко від міста.

І на південь від Гуески національні війська пішли вперед, беручи в полон коло 400 червоних.

Війська, що перейшли Ебро, перервали ворожий фронт і заняли Агілар де Ебро й Озеру і навязали контакт із частинами, що оперують на південь від Гуески. Інша група нац. військ пішла на схід і заняла місцевости ель Альмода, Бухаральоз, Альбарі і Сінко Олівар.

На південь від ріки Ебро, на відтинку Алькоріза, нац. війська відбили кілька ворожих атаків. Червоні відступили в неладі за ріки Ґвадальопе і Беркентес.

З Барсельони повідомляють офіційно, що на відтинку Гуески нац. війська дійшли до Сан Хулієн Дебранзо, Барлюенґа і Монфальоріте. На відтинку Бухаральоз відбито наступ ворожої кінноти. Червоні літаки бомбардували нац. піхоту на відтинку Озера і на шляху Сельва - Мадрид.

У пятницю в год. 17. заняли національні війська Бахаральоз; Ебро перейшли вони у трьох місцях, по понтонових мостах. На північ і південь від Гуески червоні евакували чимало сіл.

Архикнязь Отто Габсбурґ протестує проти аншлюсу?

„ВИТРЕВАЙТЕ — ПОМІЧ НАДІЙДЕ!"

Як говорять у віденських поінформованих колах, архикнязь Отто вислав до держав протест проти анексії Австрії; у звязку з тим почались арештування австрійських леґітимістів.

З цих самих джерел подають, що один визначний леґітиміст попросив телеґрафічно Оттона звільнити його від присяги. Отто відмовив і візвав його витревати, жадучи на поміч, що небавом прийде.

Гострий атак лейбуристів на Чемберлена.

Начальна рада британської партії праці зібралась учора на засідання, на якому ухвалене декларацію з гострим осудом прем. Чемберлена, якому лейбуристи закидують, що він не веде конструктивної політики, оминає лігову процедуру: його політика загрожує мирові.

У понеділок лейбурівська парляментарна фракція зложить внесок недовіря для уряду Чемберлена, що зрештою матиме лише значіння демонстрації.

Кермоване законодавство.

РЕФЛЕКСІЇ НА ОДНОМУ ЗАСІДАННІ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Варшава, 25. березня 1938 р.

Навмисне залишаємо в наголовку цей не дуже зрозумілий для українського читача вислів. Слово „кермований" не зовсім окреслює суть, про яку нам іде. Суть у тенденції і готовости бути веденим, а не в самому факті, що хтось веде. „Кермована" демократія це не те, що демократія з провідним осередком, справді істнуючим і діючим. Це демократія з потенціялом — піддатися з готовістю провідній і кермуючій волі.

У цих двох словах укрита на нашу думку — суть сьогоднішнього польського парляменту. Це робітня кермованого законодавства. Осередком „керунку" неконче все був уряд. Каже про це одноодушність польської більшости, з якою недавно на комісії, а сьогодні на пленумі, вона ухвалила цілковите скасування ритуального зарізу — всупереч рішучому спротивові представників уряду, всупереч його наявним господарським арґументом, що це скасування шкідливе для широких кол рільників. Джерелом, наказом для такої чи іншої законодатної енерґії, творчости, темпа сьогоднішнього польського сойму є навіть не „раціо" „нус", хоч би національна. Про якийнебудь розумовий арґумент здебільша шкода й згадувати. Стидливо ховався він у звукових сутінках — і так мало акустичної салі — коли припадково пролунав із трибуни з уст поляка-посла н. пр. Желіґовського, Войтовіча, або сьогодні Моравського, при ухвалюванні закону про позбавлення польського громадянства. „Не поглиблюйте пропасти між частиною польського народу та режімом", казав він, розуміючи при тому людовців і Вітоса, якого „обивательство" стало загрожене. „Хочемо піднести цензус гідности цього польського горожанства, не перешкаджайте нам панове!" — була відповідь референта закону, лідера молодо-полковницької групи, п. Гоппе. Ось тут суть тієї дискусії. Не набуте право, законність і справедливість, лише хвилева доцільність, не поправне відношення до польської держави, отже пашпорт і консулярна опіка, лише бажання, яке пливе з глибин „польської раси" та її емоціональної душі, причинюватися і працювати на кожному кроці до збільшення сили й могутности польської держави, — це критерії польського громадянства. Мало того, щоб була формальна лучність з державою, мало того, щоби виконати обовязки крови чи майна в разі потреби, в хвилині, коли держава цього домагається: треба ще

польського емоційного підходу до неї і то все і всюди, щоб заслужити собі на право її громадянства. Громадянство, це не обективний звязок, як державна приналежність, як територіяльне походження, як змога піднести хочби господарські добра в інших (закордонних) умовинах. Це афект, фантом, ціль життя, покладена на жертвеннику візії польської великодержавної могучости. Між членом польської держави, що живе за кордоном і громадянином, який демонструє на вулицях Варшави чи Львова з нагоди Литви, неповинно бути ріжниці. Емоціональне відношення до польського народу і його сили, яке стає щораз більше критерієм т. зв. льояльности супроти держави, розтягнено — з хвилиною ухвалення закону про позбавлення громадянства — на ввесь світ, на кожне місце земної кулі, де зупинився хоч би один обиватель, один атом польської національної субстанції. „Обивательство паньствове" перемінилось в „обивательство народове".

І тому сучасний польський парлямент, це робітня „кермованого законодавства". Законодавства, яким кермує перш усього емоція, польська націоналістична стихія, а далі вже польський державний і національний інтерес, окреслений якоюсь формою, пляном, конструкцією. Польська націоналістична стихія, націоналістичний тоталізм, бажання з емоції творити силу, а з неї право — це наказ, джерело сьогоднішнього польського законодавства, яке стало субєктивне, визначно національне і перестало вже бути державне, понаднаціональне.

Ідеали, які колись ставили сьогоднішньому польському парляментові його творці, мають сьогодні вже лиш вартість... музеальну. Експонати в архіві політичних памяток. Кожний признасть, що лиш таку вартість мають слова п. Світальського, що як тодішній премієр креслив у варшавській фільгармонії у 1929 р. візію нинішнього парляменту, „зложеного з послів, які ходять люзом і голосують від припадку до припадку, у спільнотах, формованих під впливом переконання, особливо у ході дискусії"... Якою ж цвіллю архаїзму прикриті є міркування властивого творця нинішнього парляменту, полк. Славека, коли перед нами, на першому і єдиному засіданні реґіональної ґрупи східно-галицьких послів 13. XII. 1935 р. він ставив питання: „якими прикметам відповідає індивідуальна праця людини-посла, що управнює його до одиничних рішень"? Безумовно сьогодні арґумент слова в дискусії, одиничні рішення, право до них, критерій розуму, отже те все, що було тараном, який розбивав партійництво колишніх польських парляментів, — сьогодні це — катеґорії міркувань „вечорів над Леманем" або „животу чловека почцівего"...

Треба було сидіти на посольській лавці у хвилині, коли приймали закон про охорону імени Йосифа Пілсудського. „Подих подій", „тиск опінії" — це були фрази, які прибирали тоді неначе конкретні, матеріяльні форми. Їх леґіт, чи пошум вичувалось ось тут, на салі. Чи міг би був тоді зважитися хтонебудь з послів на арґумент розсудку, взагалі відізватися у хвилині, в якій партійне завзяття і ненависть до противників режіму черґувалась з повагою, майже урочистістю процедури? На літературу, а не політику подабають слова, які з цього приводу сьогодні читаємо у пресі („Політика" з 25. III): „Адже подлости і глупости і нікчемности не витеребимо з людей криміналом". „Чести для Пілсудського — не можна нам відгороджувати від молоді мертвою літерою права". Ніхто не поважився тоді щось подібного сказати, хоч напевно неодин з поляків щось подібного думав.

Прикметне, характеристичне для буджетової сесії сьогоднішнього польського парляменту, на нашу думку, не те, що він ухвалює буджет, чи виконує свій конституційний обовязок, контролюючи уряд. Типічне, характеристичне для нинішнього польського парляменту є ухвалення таких законів, як закон про устрій адвокатури, про позбавлення права польського громадянства, скасування ритуального зарізу, а навіть закон про... винокурні напитки, теж сьогодні ухвалений. Напр. у цьому останньому змінили на комісії одно слово, щоби піти назустріч жидівському релігійному ритуалові; однак вистало, щоб найшовся на салі, скоро після тієї ухвали, комплет антисемітський, щоб комісія свою ухвалу негайно зреасумувала і прихильну жидам поправку відкинула...

Не є завданням цих рядків перебільшувати ті акти сьогоднішнього польського парляменту, які є лише одним відтинком його діяльности. Має свою сторінку, дуже цікаву і повчальну, в його праці пряме його завдання, окреслене конституцією як „контроля над діяльністю уряду", „устійнення буджету і накладання тягарів на громадян". Ще цікавіший був би мабуть огляд заходів вирятувати, що вирятувати можна, яких уживали посли українці та жиди, хоч ті заходи краще назвати б сизифовою працею, або, як наш нарід каже, биттям води у ступі. Однак усе те важко змістити в одному дописі. Нам іде про тип, про характеристичну прикмету цілого складного явища, яким є польський парлямент. Думаємо, що в цій третій з черги буджетовій сесії ця прикметна риса польського парляменту виявилась найкраще з усіх дотеперішніх сесій: **він остаточно перекреслив доктрину, з якої повстав.** Тіло, яке нарівні з урядом і збройною силою має співрішати в істнуванні держави, не може спертись на волі припадкової більшости одиниць. Залишивши в свому історичному розвиткові на боці кермуючу волю партій як рацію своєї динаміки, те тіло найшло іншу рацію: польського націоналізму. Дарма, чи вона в поодиноких своїх виявах розумна, чи ні, сьогодні корисна, хоч колись може шкідлива. Сьогоднішній польський парлямент слухає одної волі: волі польської націоналістичної стихії.

В. Кузьмович.

Шляхтичі є теж на Волині..

Дехто з українців думав, що після компромітації у Гриньках, поверхня волинського життя заспокоїться і гриньківські події вже не повториться. Тимбільше, що вже коло півтори сотні гриньківців вернулося до свого народу й церкви, бо кажуть: „Совість замучила".

А тимчасом доходять вістки про подібну роботу в інших селах і повітах, оперту на ці самі методи. Головний арґумент цієї акції той, що українські православні селяни, які мають прізвища закінчені на „ський", „цький" і „ич", — це буцімто нащадки зрусифікованих неукраїнських родин і повинні вернутися до свого рідного пня та батьків.

А через те, що на селян сильніше впливають „намацальні" докази, то одним кажуть про ріжні для них небезпеки, головно — земельні, а іншим, дальшим від кордону, — про привілеї, свобідне купно землі й т. п.

В останньому часі почала входити в життя ще одна форма цієї самої роботи: спроба організації по наших селах дрібної шляхти. Робота в цьому напрямі почалася дуже жваво, енерґійно. До неї запрягаються головним чином осадники, яким підпомагають і міські інтеліґенти.

Має повстати на Волині спеціяльна дрібношляхетська орґанізація, покищо-ж вербують майбутніх її членів зпосеред тих українських селян, що мають прізвища закінчені на „ський", „цький" і „ич".

Правда, по селах Волині знайдете дуже багато селян, що носять прізвища колишньої шляхти, як Боремські, Хлопецькі, Пашковські, Рогозинські, Вишневецькі, Джуси, Вовчки, Борейки чи Борейчуки і т. д.

Але все це нащадки колишньої української православної чи потім уніятської шляхти.

Зустрічаємо серед наших селян багато й таких, що носять прізвища колишнього православного й уніятського духовенства українського походження. Надибуємо на кожному кроці й прізвища українського міщанства — ремісників.

Над питанням, звідки взялися ці нащадки українських шляхтичів, духовних і міщан під селянськими стріхами, наша інтеліґенція не задумувалася, бо це питання досі не було актуальне; що більше: нікому й у голову не могло прийти, щоб воно могло колинебудьзактуалізуватися. Ще менше думали про походження своїх прізвищ на „ський", „цький" і „ич" ті, що їх носять, навіть молодша інтеліґентська ґенерація.

І сьогодні, коли питання прізвищ стало дуже пекуче і спішне, ми не маємо ні одної праці з цієї ділянки, не маємо необхідного підручника, якого потребу відчувають десятки тисяч родин.

Це питання нагалом нескладне. Роздрібнена до краю колишня українська шляхта, прибирала собі одночасно з тим, як перебирала від батьків чи купувала за гроші маєтки містечок і сіл, цілком нові прізвища: або від імени батька або від своїх володінь — назв своїх резиденцій, як: Тишкович (від Тишко), Дедеркалович (від Дедеркал), Денискович (від Дениска Мукосія), Жабокрицькі (від с. Жабокрики), Смордовські (від с. Смордва), Несвіцькі (від с. Несвіч біля Луцька) і т. д. Зубожілі чи дуже побожні шляхтичі, часто-густо переходили в духовний стан (епископи Хрептович, Борискович ігумен Жуковський, Денискович і багато священників).

Універсал короля Жигмонта I Августа про те, щоб українська шляхта дала згоду на постанови люблинської унії 1569 р. та ствердила її своєю присягою й підписом, виконали не всі українські шляхтичі, і за це втратили свої маєтки та мусіли шукати собі засобів до життя або на службі в інших панів, або в духовному стані, або навіть, на ріллі в характері дрібних вільних хліборобів.

У часі релігійної боротьби (XVII й XVIII ст.) частина духовенства теж опинилася поза своїм станом і вливалася чи то в міщанські, чи то в селянську верству. А коли маґдебурське право стало політичним знаряддям і цехи почали замикати свої двері перед українськими міщанами-ремісниками, частина міщанства теж перейшла в селянську масу, про що свідчать прізвища сьогоднішніх селян.

Отже сьогоднішні селяни з прізвищами, що кінчаться на „ський", „цький" і „ич" це нащадки найсвідоміших (національно й релігійно) та найвитриваліших колишніх українських шляхтичів, духовних і міщан.

На верху утрималися тільки ті, що зреклися своєї національности й віри. Від них і пішла та сьогоднішня польська інтеліґентська верства, що складає значну частину сьогоднішнього польського громадянства Волині.

І тут виринає непорозуміння. Польські інтеліґенти, не знаючи свого українського походження й зустрічаючи серед українських міщан та селян свої прізвища чи прізвища інших польських громадян, уважають цих наших людей за зрусифікованих поляків і запалюються до того, щоб „навертати їх на лоно рідного народу й костела". Наші ж селяни й міщани, зустрічаючи свої прізвища серед польського громадянства, особливо на „ський", „цький" і „ич", починають впадати в сумнів, чи справді вони не походять від поляків, зрусифікованих царським урядом? Найтемніші-ж, найменше свідомі селяни, навіть дають себе переконати в тому і, як це було у Гриньках та інших місцях, відходять від свого рідного народу та від віри своїх батьків. Коли ж потім довідуються, що їх пошили в дурні, повертаються назад до свого українського народу та до своєї церкви.

Треба зазначити, що не всі польські інтеліґенти не цікавилися походженням своїх прізвищ і добре знають, що їх предки були українцями — православними чи унітами, знають і те, що наші селяни із згаданими прізвищами — це українці споконвіку. Але шал асиміляції, який прищепили тут в останньому часі ендеки, а використовують зпід даху ОЗН, наштовхує їх на те, що наші селяни — не знають свого походження та у свідомості неправди — вмовляти в них, що прізвища свідчать про їх польське походження, що їх предки були римо-католиками й т. д. І треба ствердити, що ця акція „навертання" українських селян розмахується на Волині щораз

сильніше. Ті, що ведуть цю акцію, вишукують по селах „шляхтичів" та намовляють їх якщо не відразу деклярувати свою польську національність та переходити на римо-католицтво, то бодай признаватися до польського шляхетства й приступати в члени запроектованої дрібношляхетської орґанізації на Волині.

І з тривогою мусимо сказати, що в деяких наших селян, між іншим і на Луччині, вдалося вмовити, що вони справді нащадки польської шляхти.

Та цей успіх дуже непевний. З державного-ж погляду — шкідливий. Бо... за якийсь час селяни спамятуються, довідуються історичної правди й у своїй душі знаходять уже зовсім інші почуття до тих, що їх навертали. Отак асиміляційна акція, яку влучно називають „шляхетським контрдансом" (одні туди, другі сюди, то сходяться то розходяться), заганяє ще один клин між два громадянства Волині на радість третього, що лише хіхікає в кулак за недалекою межею.

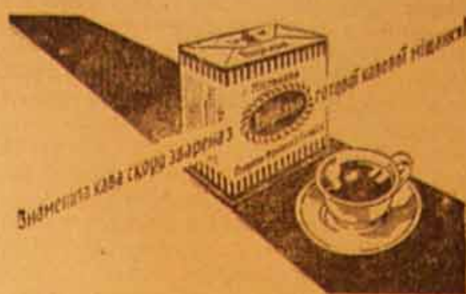
А що це так, свідчать факти: найохочіше згоджуються на шляхетство колишні (а може й теперішні) сельробівці й комуністи. Вони нічого не мають і проти зміни релігії (бо хіба безбожникові не все одно, як його десь запишуть?). Отак на Луччині є село Радомишль, яке вважали центром радянофільства в південній частині повіту: тут що не хата — то були сельробівці чи комуністи; звідси поштою висилали гроші на „Мопр"; сюди боялися люди й заглядати. А тепер там шляхтичі, що мріють про кращі наділи землі з комасації, навіть на виділення їх в окрему шляхетську кольонію.

Хіба-ж не привабливі перспективи для тих, що хотіли б у спокою та достатку перетривати? Українському народові зовсім не шкода таких шляхтичів, бо без них буде йому менше клопоту.

Але шкода того, що сліпі орґанізатори волинського, буцімто польського дрібношляхетства псують міжнаціональні взаємини на Волині до краю, — до того краю, який вже вимагає інтервенції миродайних чинників.

Чи дочекаємось цієї інтервенції?!

О. С-ський.

Година у Швеції без пашпорту.

ВИСТАВА ШВЕДСЬКОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОМИСЛУ.

Варшава, березень 1938.

Стаєте на вулиці і коли ви українець, почуваєте тепліші лоскоти серця: довгі, вузькі, війливі жовто-блакитні стяги тріпочуться на струнких стовбурцях щоґол. Що це? Тут, у Варшаві?...

Підходите ближче і читаєте: **Вистава шведського мистецького промислу.** І не жаліючи розчарування, купуєте білет.

З вестибулю Інституту Пропаганди Мистецтва входите простісінько на... вулиці Стокгольму. Попадаєте у крутіж авт, оглядаєтесь на сторони і в першому кіоску на розі купуєте мистецький катальоґ вистави, щоб почати блукання від... столика до столика, зі світлиці до світлиці (бо ми не на вулиці, а у виставових сальонах, а це все — декорації) та придивлятися, що створили шведи власного, оригінального у ділянці національного мистецького промислу.

АРХІТЕКТУРА ВИРОСТАЄ З МОРЯ.

Стокгольм називають північною Венецією. І тут і там архітектура виростає з моря. Архітектура Венеції — наче прозорий блакит вод Адріятику струнчаста й коронкова. У Стокгольмі море більш суворе і холодне, така й архітектура.

На виставі оглядаєте стінні плякати з видами північної столиці. Стаєте передовсім перед вежою наймолодшого европейського ратуша. Його могутня вежа так і пригадує дзвіницю Корнактів!

Від хвилини, коли у червні 1923 р. урочисто посвячено новий стокгольмський ратуш у цілому світі чути було ентузіястичні похвали для дивної краси тої будівлі: архітект Раґнар Естберґ переніс на шведську північ компіляцію цілої европейської культури, створивши комунальну будівлю в історичному стилі. З „чернечих" цегол, зі старовинними шведськими замковими подвірями, з венецькими лоджіями на тлі лискучої тафлі води, з бароковими портиками, золоченими різьбами, — вифантазував фарандолю історичних настроїв, чудовий комплекс форм і барв.

Інавгурація стокгольмського ратуша означає теж кінець цілої епохи, названої у шведській архітектоніці епохою народнього романтизму. Ствердите це відразу, поглянувши на моделі наймолодших імпозантних останніх будівель, чи хочби заглянувши у двері звичайного мешкального шведського дому. Сучасна шведська модерна архітектура змагає до суворої простоти та примітивізму. Швеція має таких архітектів, що простоту поручених їм до виконання будівель посувають до того, що заощаджують мільйонові суми з провінційного бюджету, призначеного на будову. Погляньте на модерне шведське місто: біленькі або тиньковані мури; червоної дахівкової стрімкі дахи. Доми одного більшу рівної висоти, а це проганяє одноманітність і пожвавлює ритм ліній. Усе це разом — пластичне і робить враження деякої архаїзованості.

Особливу увагу звертають „лемеЗеві бльоки" з великими зеленцями подвірями для дітвори. Ці доми — твори переможної струї шведської архітектоніки **функціоналізму**, що переміг перестарілий традиціоналізм це здебільша заслуга велитенської будівничої акції т. н. Архітектурного Бюра Коопер. Союзу, єдиної того роду европейської орґанізації, що від південних берегів Швеції аж до ляпонських сіл, розсипаних під кругами полярної зорі — вибудувала крамниці, склади, сільоси, цілі комплекси домів і магазинів.

Сьогоднішня шведська архітектура не підкреслює надто сильно кістяка конструкції, але з правдивою дбайливістю плекає культ свободи архітектурних форм.

МОВЧАЗНА ЛЄҐЕНДА ШКЛА.

У прозорій від молошного леонардіївського світла, довгій, зеленавій салі закляли північні мистці фантастичну леґенду свого порізаного фйордами краю у шклі.

Артистичні шкляні вироби з Оррефорсу манять око глядача і важко від них відорватися. Грубі вазони, делікатні келихи, фантастично інкрустовані металями сервіси, достойні карафки — живуть, мають якусь таємну притяжну світляну душу. Шведи мають свою оригінальну техніку: знають шкло декоративне, вилиеане і різане, передовсім люксусове шкло Ґрааля, прикрашене кольоровим, втопленим в ясну масу і органічно з нею звязаним шклом фантазійним.

У суворому грубому кришталі можете побачити задуману Мадонну, містерію таємної морської глибини, або сміливі, стрімголові скоки прекрасних юнаків. Віконне світло оживлює якесь замкнуте в пеклі лице; лице займається на мить вогнем козацьких, степових очей...

— Хто це — питаєте чарівну шведську дівчину Мерту, кого мали на думці ваші різьбарі?

— Маєте пояснення у катальозі, ось де, бачите, цей вазон називається: чара Мазепи...

— Аа!

ВІДПОЧИВАЄМО У СВІТЛИЦЯХ З СЕРІЙНИМИ МЕБЛЯМИ.

Шведська кімната дає людині спокій і простоту почувань. Шведська світлиця може розяснити найтемнішу душу.

Само підсоння тої країни примушує її громадян спеціяльно дбати за домашню обстанову, серед якої швед довше перебуває ніж нпр. італієць чи грек.

Середина шведського дому вибивається тепер на перший плян соціяльних питань і є предметом дбайливої опіки влади та спеціяльно до цього покликаних установ.

Уряд дбає, щоб поліпшувати людські садиби, спеціяльно на селах, кожний швед, коли хоче, сам при помочі родини може збудувати собі власну хату. За допомогою уряду ставить собі **смастугор** — стандаризований дімок, та ще й, коли він недавно оженився, може скористати з „босеттнінгелану" — державної позички на влаштування хатньої обстанови.

Сидимо у модерній, пересічній шедській кімнаті у вигідних плетених зі шкіри фотелях. Всі меблі — з дерева і шкіри, стоять групками. При головній стіні ватран із чудовою кованою з заліза кратою. У шведській хаті нема окремої спальні; шведи надто привязані до родинного вогнища і для них власна хата — стоїть настіж — для всіх.

Чарівна дівчина Мерта пояснює:

— У вас говорять так: у кожній хаті спальня, хочби ви мали пересиджувати у ній і вдень; ми шведи гадаємо інакше: в кожному мешканні вітальня, хочби мала бути уночі спальнею.

Мерта має блакитні очі, біляве спокійно схвилюване волосся і темну, скромну сукню. На сукні біліє рядок дрібних перел. Вона каже:

— Ваші жінки люблять яскраві барви, вони дуже говірливі, зате деякі мають справді стрункі гарні ноги.

Але мене цікавить щось інше.

— Не вважаєте, Мерто, що ноги столика, при якому сидите, нагадують лінією стільці фараонів?

Я подекуди маю рацію: шведські модерні меблі втягнули в себе багато античних первнів, а сучасна меблярська продукція видала серії preріжних комбінацій усіх стилів із сучасними вимогами. Враження — надсподівано приємне.

На малих столиках лежать чудово переплетені книжки. Беру одну в руки: майстерна робота! „Книга з Сан Мікеле" Акселя Мунте у шкіряній червоній оправі. Горою летять золоті меви в далечінь багрового від заходу неба — кілька золотих ліній надолі, тягне глибінню морської води. Скільки думок можна втопити в самій окладинці тієї книжки! Тут зараз подорожні несесери; тільки в руки і — гайда за мевами в світ! Швед любить подорож.

На стінах шведської кімнати спокій аристократично-вибагливих у дискретній кольористиці тканин, найчастіше домашнього виробу. Килими, дивани; фльоесси, котари, дивани, покривала, драперії, золотом виткані капи, обруси, цельофановані завіси, оригінально скомпоновані коронки, золоті гапти з перлами — все це оглядаєте, як легко захмарене небо і не болять вас очі від крикливої фарби, розбуджується у вас почуття настроєвої дистинкції. Деякі дивани живо нагадують стандаризовані стрижені рушники, а деякі таки пахнуть українською гетьманською орнаментикою. Хто зна, як там було. Чейже шведи були і в Україні.

СЕРЕД ДИТЯЧИХ ЗАБАВОК ВЕДЕМО ПОВАЖНУ РОЗМОВУ.

Зустрічає мене пресимпатична несподіванка, а властиво це я зустрічаю рідкого знайомого, шведського журналіста, з яким колись уже довелося провести разом багато цікавих хвилин.

— Що ви тут робите?

— А ви що?

— Я? Оглядаю вашу чудову виставу.

— Знаменито! А я тут трохи бачите — комісар, а це — показує на Мерту — моя жінка, дозвольте вас представити.

Відчуваю, що паленію, а пані Мерта довго сміється. На щастя стоїмо саме при столику з дитячими забавками і є від чого почати розмову. Шведські діти мають скромніші забавки від наших, прості дерев'яні коники, вівльця, цеголки до будови домів. Тільки коники інакше помальовані, не такі сорокаті, холодніші, г пістолів, возиків і гарматок нема зовсім. Зате є майстерні корабликн, яхти та паропляви. Малі нащадки вікінгів від колиски мусять гладіти на море!

Мій знайомий великодушно відповідає на всі ставлені мною запити:

Розумію, що ваше захоплення нашим мистецьким промислом це радше куртуазія, але знаю, що наша шведська культура цікавить вас, як культура краю, що не зазнав великих воєнно економічних катаклізмів. Наша культура стара і сягає епохи бронзу і вікінгів, а в 18-ім столітті ми суперничали без остраху із Францією.

На початках XX. ст. в нашій мистецькій культурі переважали консервативні риси, як наслідок романтичних гасел повороту до народньої старовини. Тоді отворили шведи свій славний музей нордичного фолькльору і культури, відомий під назвою північного музею.

„Ця сама романтична струя виявилась у безсмертних творах найбільшого сучасного шведського письменника Вернера фон Гайденстама, що творами своїми про епоху св. Біргітти і Карла XII. створив символи найшляхотніших прикмет шведського національного характеру.

„Завдяки відродженню романтизму у нашому мистецтві врятували шведи майже всі свої культурні скарби і розвинули великий рукодільний мистецький промисл.

— А чи ваші часи користають з його витворів?

— Очевидно, наші товариства ведуть послідовну пропаганду. В кожній місцевости відбуваються покази, як влаштовувати середину хати, які вибрати меблі, як запевнити виховання дітям. Пропагандою займається наша студентська молодь, що, мандруючи, пізнає край, має розвагу і заробляє на зимові студії.

— Чи романтизм ще й досі у вас модний?

— Ні. Усі наші зусилля в напрямі мистецького розвитку зосередилися на славній стокгольмській виставі 1930 року, що стала переломовим моментом. Саме там народилася нова струя — функціоналізм, стиль програмової простоти, що відкинув традиційні прикраси, які заслонювали конструкційний кістяк будівлі або предмету. Тепер ми осягнули естетичний тип масової продукції з відповідним місцем для індивідуальної мистецької концепції...

Знайомий скінчив, я почав прощатися. Пані Мерта припняла мені до кляпи маринарки жовто-блакитну стяжечку.

— Тільки не згубіть її, цеж такі барви як у вас, наші народи віддавна чейже заприязнені. До побачення у Стокгольмі!

Ром. Гучв.

Фахове шкільництво у жидів і у нас.

Поширюванням фахової освіти серед жидів займається окрема установа „Вузет", що має свої відділи у цілому краю. Вона охоплює своєю діяльністю фахові школи і курси, хліборобські фарми, та опіку над ремісничим нарибком і абсольвентами шкіл.

Жидівських фахових шкіл є 3: у Львові, у Стрию і Станиславові. Усі вони мали в минулому шк. році 382 учнів. Дівочих було 9: у Львові, Кракові, Перемишлі, Станиславові, Самборі, Коломиї, Городенці, Жовкві і Бориславі. Усі вони мали 1.366 учениць. Доповнюючих шкіл було 2 у Львові. Учениць (ків) було 206. Разом у всіх 14 школах тобто 10 дівочих і 4 хлопячих було 1.956 учеників (ниць). Значно переважали в тому числі дівчата, яких було у всіх школах 1.488 на 468 хлопців. На одну дівочу школу припадало пересічно 149, на хлопячу 117 учеників. Школи покінчило в останньому році 944 шкільної молоді, крім цього 1.282 дорослих, які доповняли освіту і перешколювалися на курсах для дорослих, щоби познайомитися з технічним поступом у своєму фаху. Ці курси охоплювали столярство, слюсарство, лучення ацетиленом та електрикою, ніклювання, а у жінок крій, шиття, моделювання, гафт, галянтерію, ткацтво, трикотарство, горсетярство домашнє господарство, дієтетику і ведення пансіонів.

В останньому шкільному році у звязку з реформою фахового шкільництва у Польщі 4 школи переміняли на фахові гімназії, тобто повстала механічна гімназія ім. Коркіса і кравецька гімназія у Львові та гімназії у Кракові і Перемишлі. Йде підготова до заснування хліборобської школи у Слобідці, де початок науки назначили на 24. квітня 1938. р., бо у фахових школах не обовязує початок року принятий в загально-освітніх школах.

Ученики (иці) жидівських фахових шкіл походили з ріжних верств, та найбільше, бо 57 прц., було дітей купців і страганярів, потім діти ремісників (20 прц.), урядовців і умових робітників (11 прц.), а найменше, бо нижче від 5 прц. було дітей зарібників і хліборобів. Між учнями був поважний відсоток з кількома клясами, або й матурою середньої школи, а навіть люди з дипльомами високих шкіл.

Крім цього безпосереднього виховання молоді у фахових школах і на хліборобських фармах (нпр. в Чижикові) „Вузет" позакладав патронати для опіки над ремісничою молоддю, що вчиться у приватних варстатах і доповнює свою науку у фахових школах. Такі патронати є по ріжних містах, а число молоді (терміначторія) під їх опікою дійшло до 1.212. Крім цього є ще в 41 місцевостях комітети для справ ремесла, що дають інформації і субвенції не тільки молоді, але й ремісникам. Патронати є в постійному контакті з варстатами, досліджують їх потреби та працю. Уся ця праця вимагає поважних коштів, бо на самі школи пішло в 1936-37 поверх 400 тисяч зол., тому „Вузет" веде живу пропаганду в хосен фахового шкільництва в Америці, яка дає поважні висліди. Тепер плянують окрему пропагандову акцію, яку має перевести федерація галицьких жидів в Америці при участи делегата т-ва на кошт федерації. Американські жиди хочуть зорганізувати на тамошнім ринку збут виробів абсольвентів фахових шкіл.

У плян праці „Вузету" входить поширення і розбудова фахового шкільництва, сітки патронатів і опіки над ремеслом через заведення інструкторів, щоби піднести ремісничі варстати під фаховим оглядом, організація мандрівних курсів для ремісників і вивіновування варстатів у новітні знаряди праці. На чолі цієї акції стоять визначні представники жидівського громадянства: лікарі, адвокати, посли, директори установ, купці і ін. з цілого краю.

А як стоїть справа фахового шкільництва у нас?

Передовсім мусимо ствердити, що у нас нема такого всеохоплюючого опікуна фахового шкільництва, як у жидів, бо ці школи веде у нас аж 6 (шість) установ, що не стоять зі собою майже в ніякому контакті у шкільних справах. Вони усі, разом беручи, ведуть 14 шкіл і курсів, в цьому 8 хлопячих, 5 дівочих, 1 коедукаційну.

З цього найбільше шкіл має т-во „Рідна Школа". Вона веде **Торговельну Школу** у Львові, що тепер переміняється в купецьку гімназію, річну школу торговельної підготови у Яворові та 5 фахово-доповняючих шкіл, з цього дві: хлопяча і дівоча у Львові та 3 хлопячі у Перемишлі, Станиславові і Тернополі.

Хліборобських шкіл і курсів маємо чотири: т-во „Просвіта" веде садівничо-городничу школу в Миловані, Маслосоюз молочарську у Стрию а в Шибалині проф. М. Васьків веде під опікою Р. Ш. господарські курси для дівчат. Єдиною хліборобською школою вищого ступня є український Державний ХліборобськийЛіцей в Черниці. Ремісничі школи є: кравецько-біливнярська, яку веде Т-во „Труд", а СС. Василіянки мають кравецьку гімназію — обі ці школи у Львові. В Перемишлі є дівочі кравецькі варстати тамошнього „Труду".

У всіх школах „Р. Ш." було в 1936-37 р. 944 учеників (ниць), в інших школах було разом 395 учнів (ниць) так що всіх учнів (ниць) в наших фахових школах було 1.339. Всі школи за винятком Хліборобського Ліцею приватні. Їх молодь походить з усіх верств нашого громадянства та найбільше є в них дітей селян і робітників. Зацікавлення цими школами у нас росте (в цьому році особливий зріст фреквенції виказує львівська купецька гімназія) та всеж воно ще не таке, якого з уваги на вагу цих шкіл слід би бажати. У нас все ще те, що зветься гімназією, має таки більше атракційної сили.

При цьому слід замітити і підкреслити, що наші фахові школи **замало зріжничковані** і недостає нам багатьох дуже хосенних і потрібних родів шкіл, як нпр. столярських, слюсарських, ковальських і ін. Також не може в нас задовольнити кількість цих шкіл і з уваги на число нашого населення і з уваги на наше запотребування в цьому напрямі. Якщо ми хочемо відтяжити перенаселене село та його під господарським оглядом піднести, то мусимо мати куди густішу і ріжнороднішу сітку фахових шкіл. Вони відтягнуть зі села надмір рук з хліборобських варстатів, даючи сільській молоді підготову до праці в торговельно-промисловій ділянці на селі і в місті. З другого боку через хліборобський вишкіл молоді наші фахові школи причиняться до піднесення продукції села під оглядом якости і кількости чим піднесуть добробут села. Не маючи змоги побільшувати наділів землі піднесім її видатність, випускаймо на ринок перероблений продукт села, та торговлю ним берім у свої руки. До цього всього треба нам людей і людей теоретично і практично підготованих до цієї праці. Цих людей дасть нам тільки **фахова школа, тож її розбудова це одна з найбільш пекучих наших потреб.**

Треба також вкласти багато праці в те, щоб **перешколити** наших хліборобів, купців і ремісників та взагалі фахівців. Багато в цьому напрямі робить вже РСУК, який перевишколює людей занятих в кооперації, Сільський Господар, що дбає про хліборобів, а особливо про їх нарибок у кружках хліборобського вишколу молоді, в яких є понад 11 тис. учасників, вкінці тими слідами пішов Союз Українських Купців і Промисловців, який уладжує в купецькій гімназії бранжеві курси для купців, що тішаться великою фреквенцією.

Тепер треба подумати про перешколення і дошколення наших ремісників всякими курсами і викладами. В цьому напрямі є вже деяка традиція, звязана теж з нашою торговельною школою, бо в її мурах відбувалися вже перед кільканацяти роками рисунково-технічні курси. **Фаховий орган**, а покищо бодай сторінка для ремісників, могла би причинитися до того, щоб піднести загал нашого ремісництва до того рівня, на якому стоїть вже частина наших ремісників по більших містах, а на якому мусять стояти всі, щоб встоятися у конкуренційній боротьбі.

Треба теж подбати про дальші бурси, в яких могли би знайти дешеве приміщення й опіку кандидати торговельно-промислового званя, учні наших і чужих фахових шкіл і варстатів.

Та чи не найважніша справа — покликати до життя **окреме тіло**, що поклалоб собі за завдання: 1) розслідити наше запотребування до цієї праці фахові школи, (цінні матеріяли до цієї праці можна знайти між іншим у репортажах, [illegible] 2) устійнити місти ГКЧ про наш промисл); [illegible] авторитетно їх сітку (знову до цього є цінні вказівки в уложеній перед пару роками сітці фахових шкіл Р. Ш.); 3) вести постійну і систематичну пропаганду фахового шкільництва і фахової освіти; 4) організувати і подавати фахові поміч та пораду в основуванні і веденні фахових шкіл, курсів, викладів та бурс для молоді; 6) [illegible] сти інструкторську працю для існуючих промислових станиць і варстатів; 7) організувати

на кооперативних основах сирівцеві і магазинові спілки для закупу сирівців і збуту ремісничих виробів, машинові галі, в яких ремісники могли би користуватися спільними машинами (подібно як це роблять наші хліборобські спілки „Центросоюзу“ для закупу і збуту хліборобських машин), і вкінці, як їх завершення, кооперативні варстати, що допомогли би незасібним ремісникам бути своїми господарями, у підприємствах, під вибраним власним проводом, де ремісники моглиб мати користь з фабричного ведення продукції і не тратили своєї самостійности; 8) усіми силами підтримати усі наші фахові школи, зокрема „Рідну Школу“ в утримуванні і розбудові її фахових шкіл та зробити її й педагогічним осередком для усіх фахових шкіл.

Ці думки піддаю під увагу наших компетентних чинників і усього громадянства, зацікавленого в переверствуванні нашого роду, що у 86 прц. складається з хліборобів. Час подбати за нові варстати праці для тисячів наших безробітних селян.

Д. Коренець.

Хроніка совітської України.

ПРО ПАМЯТКИ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Харківський обласний виконавчий комітет асигнував 20 тисяч карбованців на памятник Григорієві Сковороді в селі Сковородниці Золочівського району, де довгий час жив і помер цей український фільософ і поет XVIII. віку.

Цього року в Києві відкриють памятник Олександра Пушкіна. Пригадується, як ще 10. квітня 1935 року, уряд УССР ухвалив спорудити у Києві памятник Шевченка, з тим що його відкриють у 75 роковини смерти поета — в березні 1936 року... Але рік 1936 проминув, проминув і 1937. Недавно в совітській пресі були згадки про відкриття цього памятника в березні 1938 року.

Проминув і цей речинець... „Товаріщ Хрущов“ вирішив, що краще покищо заступити українцям Шевченка памятником Пушкіна...

ГОСТИННІ ВИСТУПИ В МОСКВІ І ЛЕНІНҐРАДІ „ДУМКИ“, ВИЧИЩЕНОЇ І БЕЗ „ТРЮКІВ“.

Державна українська мандрівна капеля, „Думка“ утворена ще року 1921, про яку щось не було чути за останніх часів на Україні, виступає тепер у Москві і Ленінґраді. Приймають її дуже добре, а московська преса пояснює, що „Думка“ не так давно „пережила творчу кризу“, а саме „буржуазні націоналісти чимало попрацювали над тим, щоб навязати капелі формалістичні „трюки“. І далі дізнаємося, що „Думка“ виступає тепер уже в обновленому складі, з новим дириґентом Сорокою, який висунувся із складу хористів. Виявляється, що „в порівнянні з минулим“ пісні „Думки“ тепер „свіжіші, безпосередніші, гарячіші“. Особливу увагу притягує у виконанні „Думки“ пісня Козицького „Про батька народнього, про Сталіна рідного“ (що то значить позбавитися „трюків“?!!).

Але мусить визнати московська преса, що і пісні Лисенка, Леонтовича та інших клясиків української музики капеля виконує дуже добре. Заспівує в хорі Богув, раніше шлюсар, а тепер один із найкращих, найсильніших тенорів.

ДЕЯКІ ДАНІ ПРО ПОЧАТКОВУ І СЕРЕДНЮ ОСВІТУ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

На недавньому зїзді професійної спілки робітників початкової і середньої освіти УССР у Києві наведено деякі дані, а саме: року 1936—37 на совітській Україні було 17.736 шкіл, де навчання провадилось українською мовою. Вчилося по них 4,319.000 дітей, що складало 87,8% загальної кількости учнів. Учителів було 174.000.

ҐАЗЕТИ РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Виявляється, що крім київської „Советской Украины“ та харківського „Красного Зна

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

З Нюйорку до Маямі.

3. ЧУДО ПРИРОДИ.

Вїзд до стейту Фльориди з увічливим написом „Витайте у Фльориді“ ми стрінули, як ворота до раю. Краєвид досить різко зміняється — може ще й тому, що знечевя визирнуло сонце, а в його промінні екзотична ростиня набирає прикмет біблійної оселі наших праородичів. Біля перших помаранчевих дерев зупиняємо авто та глядимо в мовчазному захопленні на рясні овочі, що наче золотисті кулі обвішали чорне дерево, закриваючи всю зелень, встелюючи собою землю в садах. Ніхто їх там не визбирує, ніхто не лакомиться підняти — урожай такий щедрий, що за 20 центів купиш ціле ведро памаранч, мандаринок чи ґрейпфрутів щойно зірваних з дерева, за 5 центів витиснуть тобі з них соку стільки, скільки лише зможеш випити. Щораз більше овочевих фарм, дбайливо утримманої городини, де вся ростиня буйна, здорова, немов виплекані зразки у ботанічному саді. Так, начеб життєдайні соки землі з цілого континенту сплили на час зимової негоди у цю чарівну закутину, щоб під тропікальним сонцем показати людям чудо природи.

Дохідність садівничо-городовинної культури впарі з інтенсивною туристикою відбивається на зверхньому вигляді осель — доми, фарми, туристичні захисти, це гарні літні віллі, що чепурним виглядом чи обіцянкою комфортової внутрішньої обстанови ідуть навзаводи — стараються усіми можливими способами притягнути до себе увагу туристів. Розуміється, що — як звичайно по цілій Америці — по обох сторонах шоси немов сторожа стоять сорокаті реклямові таблиці, які захвалюють і переконують тебе купувати все, що лиш можливе: мило до голення, авта, сос помідоровий, черевики — побіч цитат із біблії поміщених сектою, що проповідує недалекий прихід на землю Христа. Залізнича компанія великим плякатом кидає дискретну змістом осторогу автомобілістам, що на цілі дні сідають за керму авта, щоб дістатися сюди: „На другий раз — спробуй таки залізниці...“ Та на нашу клієнтелю і за десятим разом вона не моглаб числити: автомобілева туристика дає нам так багато насолоди та своєрідних переживань, що з нею не може суперничати ніякий інший засіб комунікації. Дискусію на цю тему закінчуємо трикратним „whoopee“ на честь Форда і женемо далі.

Тимчасом на землю сходить правдивий липневий вечір з теплим леготом, міліонами зір на шафіровому небі та автентичним рахканням жаб. Чи можете уявити собі, як жагуче втягали його наші вуха, які ледви три дні тому пашіли від морозу?! При електричному світлі оглядаємо найстарше на американському континенті місто Сент Огюстін (засноване еспанцями 1565. р.), яке досі зберегло сліди первісної окупації. Вузенькі вулички з еспанськими назвами — типові доми з балькониками, закратованими вікнами та обмурованими подвірями. Сніжнобілі стіни потапають у повені екзотичної ростині, сповиті романтизмом давньо-минулого. Пяним зором шукаємо мимохіть між пальмами закоханого Дон Хуана у вікоьній граті ввижаються палкі очі чарівної любки... Та скоро переконуєшся про анахронізм твоїх мрій: донна з темпераментом розбивається на колісцятах по асфальтовій шосі. Дон Хуан валить з товаришами у мяч, аж гомін котиться. Обіцюємо собі вступити сюди ще раз при повороті, щоб за дня краще оглянути місто, а самі добираємося до Дейтон-Біч на останній нічліг нашої циганської мандрівки.

Четвертої днини зполудня ми у Міямі. Це найдальше на полудне висунена надморська купелева місцевість, під теперішню пору найбільша на Фльориді туристична атракція.

Про неї можна писати десятки статтей для тих, що спеціяльно цікавляться виглядом та орґанізацією цього американського модерного купелища, де суперкомфорт погодиш ідеально із красою та емоціями, що їх дає гостям первісна екзотична природа. Можна також у поетичному захопленні над колірами океану і неба чи маєстатичною вродою королівських пальм творити римовані гимни у честь природи, яка на цьому чарівному відтинку побережжя має першорядного мистця-декоратора.

Щоб заспокоїти Вашу цікавість і дати найбільше відомостей про те, що ми зачували з газетних репортажів чи фільмових новин, які здебільша зображують Маямі як місце міліонерської екстраваґантности та дурійки — попробую бути інформатором, не зрікаючися приємности вилити на папір пару слів „неріченого“ ентузіязму, що залишився ще з подорожі у спогадах про Маямі.

Якщо шукати ідеального місця відпочинку для сучасного американця з його звичкою до комфорту, розваг та невганною потребою (навіть у часі відпочинкового безділля) контакту з новинами, що їх щоднини несе політика, мистецтво, торговля, мода, чи інші прояви збірного життя, то треба вважати Маямі найближчим місцем на шляху до цього ідеалу. А коли до того брати ще під увагу американський шал спортової активности та нахил... до азарту — побут у Маямі дає кожному право твердити, що тут він мав нагоду закоштувати американського раю на землі...

Дістанешся сюди (більш як 300 англ. миль далі на полудне, ніж Каїро!) усяким засобом

чені" виходять також російською мовою вже газети: у Дніпропетровському „Днепровская Правда", в Миколаєві „Южная Правда", в Сталіні „Донецкая Правда". Все це органи обласних партійних комітетів. Треба думати, що газети російською мовою виходитимуть (якщо вже не виходять) по всіх обласних осередках, при чім безумовно за який час зовсім витиснуть газети українською мовою.

ДЕКАДИ РОСІЙСЬКОЇ МУЗИКИ.

По всіх обласних містах УССР роспочато декади російської музики. Вони мають на меті обізнати населення з російською музикальною народньою творчістю взагалі і з творами, що відбивають боротьбу російського народу з ворогами його батьківщини.

АЛЕ ЦЬОГО ЩЕ ЗАМАЛО.

Бригада російських письменників виїхала до Тбілісі, щоб там ознайомити грузинський нарід з „найстаршим твором російського письменства" — „Словом о полку Ігоревім". Грузинські письменники, захоплені цим „твором російського письменства", збираються перекладати його з „російської мови" грузинською мовою.

У Полтаві відкрито виставу картин відомого „російського" маляра Ярошенка, уроженця Полтави. Чому саме Ярошенко став росіянином це вже секрет московської „Правди", якого вона не розкриває.

„КУРС ІСТОРІЇ УКРАЇНИ".

Інститут історії України Академії Наук УССР випускає велику працю для вищих шкіл „Курс історії України", який виходитиме окремими нарисами.

Вийшов нарис про Київську Русь та феодальні князівства XII—XIII. сторіч. Готуються до друку „Україна під владою Литви" і „Боротьба українського народу проти польських панів (Богдан Хмельницький і приєднання України до Росії)".

Одночасно Інститут працює над христоматією з історії „Коліївщини". Гл. Л.

комунікації — залежно від твоїх фінансових спроможностей, нахилів чи вільного часу. Кораблі, яхти, автобуси, залізниці, три летунські майдани, що роблять з Маямі один із провідних центрів пасажирської авіятики у цілому світі — і десятки знаменитих автомобілевих шос біжать на всі сторони Злучених Держав.

Друга обставина своєрідна для американських відносин: можеш жити тут за ціну, на яку тебе стати. Ніхто в Европі не вибереться за Рів'єру, у швайцарські Альпи чи навіть над польське море не маючи запасу готівки, який вказує на його приналежність до краще „ситуованої" суспільної кляси. Маямі подбало для багачів за готелі-хмародери, віллі-палати, ресторани, клюби найвищої кляси архітектонічного, садового та декораційного мистецтва, із обстановою, наче для „коронованих голов" передвоєнного люксусового монархізму. Але побіч цього це місце простягає свої гостинні рамена і до того, кого не стати на 30 чи більше долярів удень за кімнату у Вітмана, Роней Плаз-і чи у Джека Демпсея, даючи під пальмами за кількадесять центів постій для „трейлера" (цілі міста „трейлерів" стрічаєш по усій Фльориді), чи за 2—3 доляри удень комфортову кімнату в чепурному, затіненому пальмами та квітущими олеандрами домику.

У „бізнесовій" дільниці крамниці найдорожчих льондонських, париських чи віденських фірм, — такі, яких ми навіть у Ню Йорку не бачили. І не лиш з конфекційної чи подібної бранжі, але найдете тут філії світової слави ювілірських і меблярських фірм, спеціяльні магазини дорогої порцеляни, антиків, перських килимів — три континенти розставляє тут свої сіти на міліонерські чеки. Побіч цього торгують тут популярні американські „центові крамниці", де за ціну не вищу, як 1 доляр купиш безліч річей щоденного ужитку.

(Далі буде.)

„Кадра Млодих" починає діяти.

ЩЕ ОДНА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ.

Варшава, 24. березня.

В нещодавній кореспонденції про „нові пляни у волинській політиці" писало „Діло" про наміри деяких тутешніх кол, зближених до волинського воєводи, створити нову українсько-польську організацію волинської молоді, при чому у згаданій кореспонденції обширно цитовані витятки зі статуту цього нового товариства, а крім цього насвітлені куліси і пружини, що при їх помочі воно повстало.

До цих інформацій можемо тепер додати ось що:

Новостворена організація вже зареєстрована і називається офіційно „Кадра Млодих". Її завдання прецизує головна точка статуту, з якої довідуємося, що ціль т-ва: „виховати повновартісного громадянина Річипосполитої, що був би готовий і вмів виконувати службу на кожній стійці, що розумів би історичні завдання Річипосполитої". Крім цього завданням „Кадри" буде: „Необхідність уводити у життя держави сили й вартости братніх національностей зі східніх та півд.-схід. земель Р. П.".

Діячі і організатори „Кадри Млодих" — це здебільша молоді активні провідники Союзу Волинської Молоді, „Зжешеня" б. вихованців кременецького лицею тощо. Ідеольогами нової групи стали співробітники таких пресових органів, як: „Кресовяк", „Млода Весь" — Молоде Село", „Волинь", „Дрога Праци" і „Зеспул" (новозаснований демократичний тижневик під ред. п. Кржичковського з міністерства хліборобства).

Практична діяльність „К. М." має полягати на обєднуванні української і польської інтелігентської молоді найперше з Волині а в міру успіхів також і з Галичини для того, щоб шукати можливостей співжиття і взаємного зрозуміння.

Як зачуваємо, деякі з українських студентів-волиняків дістали вже пропозицію співпраці в цій організації, а з польського боку вступає до неї студентська молодь з ріжних польських земель.

Слід додати, що організатори „К. М." не зле орієнтуються в українських питаннях і тому правдоподібно матимуть деякі успіхи на волинському терені, де, як відомо, панують специфічні відносини. Це все переляклао іншу „українську" організацію, відому зі своїх гумористичних виступів „Конфедерацію Млодих" М. Бобжинського, яка бачучи, що не видержить „конкуренції" (а з одним завербованим білоруським хлопцем годі щось починати) — намагається з усіх сил — прилучитися до „Кадри", яка зовсім не охоче приймає в свої ряди „труп-гербових ігнорантів" в українських справах.

Твердити, що „Кадра М." є „молодою гвардією волинського воєводи у Варшаві", нема — як дотепер — підстав, а принайменше самі провідники кадри від цього відпекуються. Гром.

До цих інформацій нашого варшавського кореспондента слід — за польською пресою — додати, що новозалегалізована „Кадра Млодих" буцімто знаходиться під впливами мін. Поніговського, має довести до злуки між „Вици" і „Молодим Селом" та що активними її членами є п. Барбара Понятовська — дочка міністра та п. Хоміч — як пишуть — небіж воев. Юзефського.

„Пропоную вам просити, щоб вас перенесли..."

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ НИНІШНЬОЇ ШКІЛЬНОЇ ДІЙСНОСТИ В ГАЛИЧИНІ

(З учительських кол — під увагу п. кураторові Купчинському.)

З відходом куратора Ґадомського — відітхнуло наше вчительство. Здавалося, що минулися часи масових дисциплінарних кар, перенесень та розлучування подружних пар. Учителі сподівалися, що з приходом нового куратора настануть дійсно правові відносини у шкільництві. На жаль, скоро українському вчительству прийшлось розчаруватися.

„Бог високо — цар далеко". На місцях лишилися ті самі інспектори, котрі продовжують нещасні відносини гадомщини. Ось деякі маркантніші випадки, нечисленні з многих: У Перемищині перенесли вчителя Степана Кренту з Ліщави Горішньої в кольбушівський повіт. Його жінку, Наталю Крентову, що розхорувалась з журби, залишили в Ліщаві з дітьми. П. Крента мав на посаді пасіку, господарку, матеріял на будову хати, — і те все мусів покинути та їхати. Перенесли його без доходжень, без уякої доказаної вини, знищили родину, — а для чийого добра? Бог вість! „Для добра школи". П. Заклинського Богдана й п. Заклинську Осипу з Пяткової, пов. Добромиль (шкільний інспекторат Перемишль) перенесли восени 1937 у Чортківщину, на відокремлені посади до Монастириськ і Медведовець. Таких випадків знаємо більше і на бажання моглиб їх подати.

А тепер з інших сторін краю. У Турчанщині на днях доручили 13 (тринацятьом) українським учителям такі документи часу (подаємо в буквальному українському перекладі): „Запитую, чи задумуєте занести просьбу, щоби перенести Вас з... (місцевість) до іншої місцевости. Зазначую, що ев. подання треба зголосити до 31. березня 1938, додаючи витяг з виказу стану служби і заяву про зречення з коштів перенесення. У цій справі перед зголошенням подання можете порозумітися зі мною. Інсп. Бонковський."

Учительство схвильоване ходить, радить, їздить по всіх сильних міра й ніхто нічого не знає, а п. Бонковський на запит про причину „перенесення" — має одну відповідь: „пан мусі пуйсьць".

Знаємо, що нема такого закону, який рад би вчителеві просити інспектора перенести його і тому вважаємо розпорядок п. Бонковського протизаконним та шкідливим не тільки для учительства і школи, але і для держави, бо викликує тільки непотрібний фермент і озлоблення серед учителів та батьків дітей. Рабимо теж „запитаним" нічого не писати, ні не просити п. Бонковського.

Зокрема звертаємося до п. Купчинського, куратора Льв. Шк. Округи, як людини нової

зої та справедливої, яка може й зуміє загоїти рани гадомщини, щоб поцікавився справою „пропозицій" п. Бонковського і повчив його, що добро школи і держави не завжди ідентичне з примхою інспектора. Зазначимо, що п. Бонковський післав 3 (три) такі самі „пропозиції" до вчителів поляків, але вони — очевидно — інакше себе почувають і публично говорять, „ані мі сєн сьні єхаць до п. Б., — нех пробує нас пшенесьць, то сам прендзей вилеці".

Очевидна річ, що тих учителів не рушать, що пан інспектор ці три „запитаня" післав „на омасту", щоб мати аргумент національної „об'єктивности". Гра шита надто білими нитками, які видні і нам і заінтересованим польським учителям, які собі з неї кепкують.

Може справді пора булоб залишити давні методи — дошкулювати вчителям, розділювати подружжя, переносити без потреби з місця на місце, тільки тому, що п. інспекторам не подобається коротке „гр.-кат."...

—o—

...(...рийських) математиків, а також і наших львівських математиків, що виправляли мій переклад. Отже з усією своєю критикою „неФаховости" у математиці повинен п. д-р В. Л. вернутися до математиків.

Але коли йде про українську мову, я примушений ось що заявити: Крім ґерманістики студіював також і славинську фільольоґію; українську мову вивчаю вже 35 років, так, що маю право також і п. В. Левицькому зробити поважний закид. У його шкільному підручнику фізики українська мова — **страшна, стиль — жахливий!** Для дітей це справжня мука вчитися з його підручника! Якщо Шановний Автор бажає, я можу виписати не три, але сотні невибачних прогріхів проти української мови з його книжки! **Володимир Калинович.**

—o—

Без зміни обряду не пускають на сезонові роботи.

У Кречовичах, Ніжатичах, Сінній, Канчудзі та інших доокличних селах переворського повіту вербують рільних робітників на сезонові роботи до Німеччини. Війт Ян Зайонц з Каньчуги відмовив дозволу на виїзд усім робітникам греко-католицького обряду кажучи, що має таке доручення від влади. На виїзд дозволяє лише тим робітникам греко-католикам, які принесуть свою метрику і змінять греко-католицький обряд. Що на таку самоволю скажуть компетентні чинники? Цією справою повинні зацікавитися теж негайно представники УПР та інтервеніювати в компетентних чинників, щоб притягнули винуватців до відповідальности та дали змогу голодним українським безробітним виїхати на заробітки до Німеччини та до Естонії.

Довг вдячности двом покійним.

У відступі кільканацяти днів довелося українському громадянству відпровадити на вічний супочинок двох із найкращих його членів. Щирі сльози полилися над домовинами директора Миколи Заячківського та отця мітрата Тита Войнаровського, а правдивий жаль супроводив їх у серцях тих, що проводили їх до могили. Болючу втрату відчуло наше громадянство, небагате на людей із досвідом, спокійних, зрівноважених. Їх заслуги вичислили вже у своїх прощальних промовах друзі, товариші праці, представники народніх установ, а преса — своя й чужа — теж пригадала їх прикмети людські та громадянські. Але за слабим відгомоном пролунали слова розстання тих, що мали покійним неодне завдячити.

Я почуваюся до обовязку сплатити довг вдячности памяті дорогих покійних. Складаю його не лише від себе, але і в імені мого підприємства і занятих у ньому працівників.

Обом покійним маємо завдячити те, що колись маленька робітня, загрожена навіть тимчасово в дальшому свому істнуванні, могла розгорнутися до нинішніх розмірів, а жмінка кільканацяти працівників побільшитися на округлу сотню. Оба піонірі і творці нашого господарського життя, розуміли, що нарід прямуючи до волі, мусить передовсім створити собі позитивні надбання, розбудувати торговлю і покласти міцні підвалини під власний промисл. Оба, вірні цій ідеї, звернули всі свої сили на економічне поле та ще й інших спонукували творити нові варстати праці, не опускати рук при вже заснованих. Люди великого ума й голубиного серця, вони вміли нераз стати у пригоді словом і ділом тим, що зверталися до них за порадою, навіть тоді, коли цим наражували власну особу.

До квітів і слів правдивого жалю із приводу великої втрати долучаю цих кілька слів щирої подяки нашим великим опікунам і добродіям. Повсякчас збережемо в наших серцях вдячну память про їх велике діло!

К. Авдикович-Глинська.

—o—

Чи „пінії" ростуть у Чорногорі?

(Відповідь на запит.)

В „Ділі" з 24. ц. м. п. д-р Вол. Левицький виступив проти мене з закидами щонайменше дивними. Відомо, що за зміст кожної книжки відповідають: 1) автор, 2) редактор. П. Левицькому припало до вподоби всю вину за переклад в одній книжці польського слова „limba" звалити чомусь на мене...

Щоб баламутство не ширилося, заявляю, що не я написав книжку п. н. „Мандрівні дні", а Іван Ковалисько. Стверджую, що при Держ. Вид-ві Шкільних Книжок редактором українських книжок є інша особа, а не я, і тому дивний це закид п. Лев., що йменував мене аж „надцензором, надкоректором і редактором" В. Ш. К. у Львові. Моя роля дуже скромна; я тільки — коректор і більш нічого. За зміст книжок названого видавництва відповідає, як всюди на світі, тільки редакція. Тому всі закиди з цього приводу вважаю незгідними з дійсним станом справи!

Тому, що не можна бути спеціялістом у всіх ділянках науки, на оправдання автора (що, на жаль, уже не живе та оправдуватися не може), але і в обороні редактора можна вказати на факт, що автори українсько-польського та польсько-українського словника д-р Е. Грицак і д-р К. Кисілевський (II., 197 ст.) перекладають „limba" по українськи „пінія", а слово „кедрина" по польськи „cedr" (I. ч., 258 ст.). Великий польсько-німецький словник Конарського—Інвендера—Гольдшайдера—Ціпера перекладає слово „limba": „Lembeulichte, Pinie, Pinienbaum".

Ще менше я можу відповідати за ріжниці між математичними термінами „круг" і „коло". Мій український переклад книжки Ж. Хвялковського редаґували математики, м. і. відомий наш учений математик і добрий знавець мови **д-р М. Зарицький**, що не тільки виправив рукопис, але й зладив, чи виправив словничок українсько-польської математичної термінольоґії та двічи читав коректу!

Від себе дозволю собі завважити, що в словнику математичної термінольоґії (Всеукр. Ак. Наук, Київ, 1925, I. т.) наведена ось як ріжниця: „Коло=колова лінія, кружінь, по рос. окружность, по нім.: Kreis, Kreislinie, по франц.: circonférence, cercle" (43 ст.). — „Круг=поверхня коли, поле, коло, колесо; по рос.: круг; по нім.: Kreisfläche, Kreis; по франц.: cercle" (51 ст.).

В основу цієї, може й справді „баламутної" термінольоґії „лягли матеріяли до математичної термінольоґії д-ра Вол. Левицького" („Передмова" до наведеного математичного словника Академії VII. стор.).

П. Вол. Левицький був візитатором і знає дуже добре, що всі шкільні підручники апробує, виправляє, або відкидає комісія спеціялістів при кураторії. У склад цієї комісії ввійшли, після того, як п. Лев. перейшов на емеритуру, інші математики, що також розуміють своє діло. Якщо в перекладі є якісь „абсурди", то булиб їх завважили математики-редактори та члени наведеної комісії.

В мому перекладі (на 30 ст.) надруковано (згідно з оригіналом):
„5 разів по [illegible] або [illegible] помножених пятьма."

Це методична „манїра" не тільки „варшавських учителів", але й українських (придн...

Перед виставою Василя Перебийноса.

Львівське громадянство мало вже кілька разів нагоду оглядати олійні образи Василя Перебийноса, зокрема на виставах париської групи українських малярів та запрошених чужинних майстрів у 1931 і 1933 рр. в Національному Музею. Та оце вперше виступить сам Перебийніс із малощо не всім своїм мистецьким дорібком.

Вистава Василя Перебийноса, яку в найближчих днях відкриють у салях Національного Музею у Львові, обіймає поверх дві сотні рисунків і ґвашів. Твори Перебийноса замітні багатством і ріжноманітністю своєї тематики та сміливою мистецькою інвенцією. Мистець плекає здебільшого такі роди мистецтва, які в нас найменше відомі, щоб згадати лише проєкти театральних і балевих костюмів, декорації сцени і архитектурного нутра, чи композиції афішів. Поруч того вистава має велике число актів і пейсажів.

У творах Перебийноса вражає щирість, простота і безпретенсійність поруч розмаху столичного париського життя. Українські національні первні гармонійно сплітаються з чужими, подих минулих епох з елементами модерного мистецтва, мрійливість в опрацюванні східних мотивів Шехерезади з простонароднім українським гумором.

Вистава розкриває перед видцем широкий світ мистця з великої, гамірливої столиці, а разом із тим замріяного поета, захопленого красою ліній і барв, з великим розмахом і ще більшими можливостями.

По широкому світі.

Мадярський реґент Горті виздоровів.

В Еспанії появився закон про орґанізацію молоді, якої зверхником буде начальний вожд армії.

Мексиканський уряд рішив виплатити відшкодування британським і американським нафтовим товариствам, що їх вивласнив; цей видаток покриє з внутрішньої позички.

Британська фльота покінчила маневри та вернулася до своїх баз.

Американський торговельний білянс виказує збільшення вивозу та зменшення ввозу.

В Уруґваю відбуваються нині вибори президента. Один із кандидатів ген. Бальдомір, висловив симпатію для фашизму.

Німецький уряд злучив у одну провінцію Шлеськ, а провінцію Гренцмарк (зложену з окраїн Познанщини і Зах. Прусії, що залишилися при Німеччині) прилучив до Бранденбурґії.

Японія висилає до Італії та Німеччини „місію миру", зложену з 30-ох парляментаристів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Невдача Блюма у французькому сенаті.

МАЮТЬ УЖЕ ДОСИТЬ ГОСПОДАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЛЮДОВОГО ФРОНТУ.

Французький сенат на пленарному засіданні відкинув 190-ма голосами проти 88-ох фінансові проекти уряду; замість 9 міл. кредиту, признано йому лише 3 міл. Довгу промову Блюма, що боронив своїх фінансових плянів, принняв сенат холодно і неприхильно. У дискусії більшість сенаторів осудила фінансову політику уряду людового фронту, домагаючися, щоб уряд Блюма уступив і щоб на його місце прийшов новий, понадпартійний кабінет.

Чи справді пропало народнє майно?

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

Прошу ласкаво помістити у своїм часописі мою відповідь на лист п. Олександра Ониська з 17. III. 1938. р. п. з.: „Запропастили народнє майно".

Правдою є, що п. Олександер Онисько, бориславський громадянин, тепер купець у Львові, подарував у 1913 р. для Т-ва „Українська Захоронка" в Бориславі свою реальність, складену з малої партерової деревляної хати (2-кімнатної) і куска городу. В домі тім, який і досі є власністю Т-ва „Українська Захоронка", примістилась у 1914 р. кооператива „Торговля", знищена й ограблена підчас російської інвазії. Війна перервала діяльність Т-ва „Українська Захоронка". Щойно восени 1917 р. Т-во „Українська Захоронка" спровадило СС. Служебниць та отворило захоронку в хаті п. І. Яворського (недалеко церкви), бо хата п. Ониська була замала і положена в невідповіднім місці на захоронку. В домі п. Ониська містилась далі торговля, а комірне з винайму йшло на утримання захоронки. Нині в домі п. Ониська є склад „Народньої Торговлі" зі Львова. Бориславські українці відчували брак власної хати на поміщення товариств і через те Виділ Т-ва „Українська Захоронка", не маючи фондів на будову власного дому, відступив у році 1923 частину задньої площі (коло 400 м²) п. Ониська під будову „Народнього Дому", який повстав заходами і коштом п. Юрія Сасика і деяких одиниць. Відступивши площу під будову Народнього Дому, дістала захоронка за це 40% уділів, п. Сасик 50%, а решта припала на дрібних уділовців. Так створено окреме тіло, кооперативу „Народній Банк". В Народнім Банку знайшли приміщення всі українські установи Борислава. Народній Банк вів також Позичкову Касу та на домагання громадян подвійно поширив і розбудував дім у найдорожчому часі, що коштувало майже 50.000 золотих. Велику помилку зробила Управа Народнього Банку, бо взялась до розбудови хати, не маючи покладних грошей; вона надіялася, що комірним з кіна і субвенціями від громади Борислава та християнської громади сплатить затягнені довги на прибудівку дому. Тимчасом настала несподіванка. Комірне з кіна, яке першого року дало 8.000 зол., упало на 3.000 зол., субвенції від громад воєвідство зменшило, а потім зовсім посчеркало, наші установи, як звичайно у нас водиться, не платили комірного, а в додатку довжники Народнього Банку не сплачували довгів. У той спосіб Земельний Банк, не дочекавшися сплати затягненої позички в сумі 2.000 долярів, венадійно зліцитував дім Народнього Банку. Якби Народній Банк не був розбудовував хати, то певно не булоб прийшло до кризи. Т-во „Українська Захоронка" рішила відкупити цей дім від Земельного Банку і по переговорах з Земельним Банком приготовило все потрібне до контракту. Тимчасом перед двома тижнями — за намовою деяких одиниць з Борислава — випередив Захоронку наш Пром.-Банк зі Львова і задаткував купно дому. Може Пром.-Банк не піде наперекір Захоронці, бо йому не потрібно хати, лише льокалю на власну філію, а льокаль Захоронка у разі купна хати дуже радо Пром.-Банкові відступить. Треба сподіватися порозуміння між Пром.-Банком і Захоронкою, як первісною власничкою площі. Т-во „Українська Захоронка" по 10-літнім істнуванні захоронки в домі п. Яворського постаралось заходами свого голови, що християнська громада вибудувала величавий двоповерховий дім, куди 10 літ тому спровадилась захоронка СС. Служебниць. Цей дім, хоч є власністю християнської громади, має у фондаційнім статуті, затвердженім Міністерством Суспільної Опіки, виразне призначення „на захоронку для гр.-катол. дітей". Ця захоронка найвеличавіша з усіх українських захоронок у краю і всі, що приїзджають до Борислава, подивляють її зразково-комфортову обстанову. В тій захоронці мешкають СС. Служебниці, мають гарну каплицю, ведуть захист (30 сиріт) і захоронку дітей зпоза захисту (коло 100) та найважніше: 3-літню концесіоновану школу шиття і крою (70 учениць річно). Утримання захоронки покриває з власних фондів „Фондація християнської громади", а Т-во „Українська Захоронка" виконує лиш моральний нагляд над нею.

Гадаю, що мету, зазначену п. Ониськом Т-во „Українська Захоронка" якнайкраще осягнуло. Площа, чи на ній буде дім Пром.-Банку чи захоронки, буде у своїх руках та буде приміщенням для наших установ і тому не можна сказати, що „громадяни запропастили народнє майно".

З листу п. Ониська пробивається жаль до нашого громадянства, що його не підтримує і він нині опинився у прикрих відносинах матеріяльних. Захоронка з Борислава тут невинна. Певно, що п. Онисько, як колишній добродій наших гуманітарних установ, заслуговує на підтримку і поміч наших фінансових установ. Але що вдіяти? З наших установ часом чужі більше користають, як ті свої, що колись ці установи своїми грішми підтримували.

З поважанням
о. Іван Ліщинський,
основник і довголітній голова Т-ва „Українська Захоронка в Бориславі.

800 комуністичних віч.

У відповідь на акцію Генляйна комуністи заповіли на неділю 27. ц. м. 800 віч у цілій Чехословаччині, на яких агітуватимуть за зміцненням союзу між Чехословаччиною і СССР та червоною армією. Побоюються, що дійде до зудару з прихильниками Генляйна і тому в деяких місцевостях поліція є в гострому поготівлю.

Анна Левицька
вдова по інженірі-будівничім,
померла 26. березня 1938. р. у 89. році життя у Самборі.

Панахида відбудеться в неділю в год. 12. впол. у домі жалоби, Самбір, вул. Голувка 7. Похорон відбудеться в понеділок 28-го ц. м. у роднінім селі Добрачин, коло Сокаля, куди — до родинного гробівця — буде перевезене тіло Покійної.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 60. Вівторок, 27 (15) березня 1888.

УТРАКВІСТИЧНА МОВА.

Дописувач з Тернополя пише: „Хто хотів би навчитися нової „утраквістичної" мови, нехай піде до тернопільської учительської семинарії, де цю мову викладають. Сам директор п. Боберський викладає в цій „утраквістичній" мові науку господарства, а проф. Зубчевський математику й історію природи. Ось кілька зразків цієї мови: пелегнувати — освобадати — газовати — тхірльовати (хирліти) — краники — небесний — кшепачистий (крілкий) — уломки — залічкувати — натхмістова сплата — середиця — кутомижник — камінь проберчий — глейсовий — айзенгляйцовий — втеклий — венгляни — венглорід — пулєрувати і т. д. Наші кандидати не згірше вправляються в цій „утраквістичній" мові деяких пп. учителів, бо нпр. проф. Барвінський, який не знає цієї мови, мусить викладати історію і географію в польській мові".

ВІЙНА — МИР..

„Якби на даний знак заперечують тепер з рівних сторін вістки будьто би Росія лагодилась до війни і збирала військо. Як відомо, говорили що перед кількома днями, що в Севастополі стоїть десятьтисячний корпус, який чекає тільки наказу, щоб всісти на кораблі та відплисти, куди йому скажуть. Тепер вже цього корпуса нема, він щез, це був тільки фантом в очах всевідучих журналістів. Також і пересування російського війська втратило згідно з найновішими вістками своє первісне значіння і свій небезпечний характер, хоч ще зовсім не закінчилося.

„Характеристичне, що мирний настрій в Европі зазначує також і брюксельський „Норд", котрий каже, що вмiру того, як надходять щораз кращі вістки про стан здоровля цісаря Фридриха, публичний дух перейметься щораз більше мирними ідеями.

„Факт, що від кількох неділь не чути вже в Европі побренькування зброєю і що не чувати про затаєний союз, що нібито свою мирну ціль спирає на міліонах багнетів, загально всіх вдоволяє".

ПОЛІТИКА БІСМАРКА.

Берлін, 27. марта. „Національ Цайтунг" повідомляє, що цісар затвердив на останній конференції всі акти у справі закордонної політики, які предложив йому кн. Бісмарк і висловив канцлерові своє повне довіря.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД У НАНКІНІ.

В понеділок 28. ц. м. проклямують новий китайський уряд у Нанкіні, який співпрацюватиме в політичній ділянці з тимчасовим урядом у Пекіні.

КРИЛЕНКО АРЕШТОВАНИЙ.

З Москви надійшли вістки, що Г. П. У. арештувало Криленка, б. комісаря справедливости і першого прокуратора СССР.

ГОРЯЧКОВЕ ЗБРОЄННЯ ІТАЛІЇ.

В неділю 27. ц. м. в Італії відкриють 60 нових летунських уладжень, а саме: 29 летовищ, 26 мобілізаційних складів і 5 нових летунських інститутів.

Літературна сторінка.

Кооперативна повість.

(О. П. Білозерський: „ДИМАРІВКА ЖИВЕ", сучасна повість. Львів 1938. Накл. Т-ва українських кооператорів, ст. 206.)

Нераз, коли автор приходить до видавництва з рукописом і дістане відповідь, що нема виглядів, щоб хтось видрукував його твори, він може почути фразу, що єдині установи, де є гроші на видавництва це кооперативи. Не диво, появляються в нас уже кооперативні віршики, пески, оповідання і появилася повість про велику силу кооперації. Її автор О. Білозерський старався яко мога оминути тенденційного шабльону. Від такого шабльону не вільні в нас часто твори, які мають претенсії до справжньої літератури. Коли автор має перед собою завдану тему, то нелегко йому йти за рисами свого таланту. Як виглядають замовлені і силувані твори найкраще бачимо на совітській літературі.

„Димарівка живе" має передовсім значіння книжки для пропаганди і з цього погляду вона написана дуже добре. Село, читаючи її, не буде відчувати від першої сторінки прихованої тенденції і не буде нудьгувати при лектурі. Ясно, що авторові тяжко придумати щось інше на місці коршмара-жида, коли жидівські шинки та крамниці були і є в нас найбільшими ворогами кооперативного руху на селі. Але і тут цей жид не такий, як „сатана в бочці". До історії боротьби кооперативного діяча на селі зручно вплетені картини громадського життя — загальнішого характеру; їх оживляє теж кримінальний мотив і поодинокі сценки, що створюють тло дії.

Повість складена з коротких сценок, які пробують освітлити тло дії з ріжних сторін так, щоб не томити читача довгими описами та міркуваннями. Міркування передані зручно у діяльогах. Чим ближче до кінця повісти, тим важче авторові утримати настрій інтриги; він сам, як і читач, знає, до чого вона мусить іти. Тимто останні глави щораз поквапніші і сама розвязка приходить занадто скоро та механічно.

Повість написана добрим стилем і доброю мовою; всеж не шкодилоб було обчистити її з таких залишків як „невиносний" (нестерпний), „таке ставлення справи", „готових на всяке зломання голови", „грижа (!) сумління", „мав ґризоту з приводу (через) сина", „оживлюючий вплив", „на бий-забий" (поль.), „початкуючий артист", „штука" у знач. песа, „біля (коло) години", „торочиться (!) гуркіт", „з точки погляду", „трус" у знач. боягуз, „суматоха" (рос.) метушня, „опал" (поль.) зам. паливо, „карність" (поль.) у значінні дисципліна, „хвилево" (поль.) зам. покищо, тимчасово, „пошевельнувся" (рос.) ворухнувся, „поповнити" (поль.) самогубство", „таяли" (поль.) зам. ганули, „присмаки" (поль.) зам. ласощі...

м. р.

Роковини Ф. Геббеля.

18. ц. м. пригадали в Німеччині 125-ліття народин Фридриха Геббеля і 75-ліття його смерти (1813—1863). Він був сином муляра і мав тяжке життя; злидні залишили слід на всій його праці і не дали йому перейти пятьдесятки. Власними силами пробивався крізь університетські студії в Гамбургу, Гайдельбергу і Мінхені, вживаючи власних ніг, замісць залізниці при зміні місця побуту.

Перша песа Геббеля „Юдита" (1839) виставлена в Гамбургу та Берліні, виборола йому літературне імя. Після неї написав трагедію „Геновефу" і комедію „Діямант". Завдяки стипендії данського короля виїхав на два роки до Парижа та Італії. У Парижі написав „Марію Магдалину" (1844), яку можна вважати предтечею драми в дусі Ібсена.

У повороті з Італії Геббель познайомився у Відні з багатими чужинцями, які захоплені його талантом, дали йому підмогу, щоб він міг спокійно працювати. У 1846. р. він оженився із гарною та багатою артисткою Христиною Енґгавс, що допомогала йому в його літературній діяльности і відтворювала головні ролі в його драмах. Це подружжя Геббеля було свідомим компромісом, щоб рятувати свій талант перед нуждою, яка йому загрожувала. Він відчував годі, що зраджує свої щирі почування, бо кохав віддавна бідну гамбурську швачку Елізу Ленсінґ, якій обіцяв залишитися вірним. Христина Енґгавс почувши щире признання поета влекшила приїзд Елізі до Відня і дружба цих двох жінок є рідким зразком шляхотности та взаємного зрозуміння у таких випадках. Після смерти Елізи в 1855. р. Геббель написав епічну поему „Мати і дитина", їй присвячену.

Головні трагедії Геббеля: „Герод і Маріямна", „Юлія", „Мікельанджельо", „Агнес Бернауер", „Ґиґес і його перстень" і трильоґія „Нібелюнги", за яку він дістав Шілєрову премію. Песи Геббеля досі не зійшли із сцени; деякі з них повні пристрасти та сили. Його ліричні поезії багаті у рефлєксії.

Найцінніший документ його життя „Щоденник", який він вів від 20. р. до смерти. Це один із найглибших щоденників у світовій літературі, пребагатий у думки, пляни та матеріяли для зрозуміння професії письменника. Вибираємо з нього кілька афоризмів.

—о—

З думок Геббеля.

Птах і клітка створені для себе. Але людина не хоче меншої клітки, ніж цілий світ.

Німці бачать, що дикі звірі — свобідні і через те бояться, що свобода зробить їх дикими звірами.

Люди, що мусять довго жити одне з одним, мусять часом задиратися, і краще, щоб задиралися без причини, ніж з якоїсь причини.

Деякі речі требаб увести в моду, щоб нарешті вийшли з моди.

Ми завсіди такі малі, як наше щастя і такі великі, як наше нещастя.

Підготовлятися до життя і водночас жити — ось найвище завдання.

Прикмета незвичайних людей та, що вони до звичайних річей доходять незвичайною дорогою і що можна їх тільки вродити, а не створити.

Хто хоче пізнати людей, нехай студіює, чим вони виправдуються.

Страшний це досвід, що не тільки найменші, але і найвищі та найбільші справи звязані у людській природі зі звичкою.

Публика оплескує штучні вогні, а не схід сонця.

Людина не може ніколи поклонитися одній правді, щоб другій не станути на ногу.

Деяких людей більше успокоює чужа брехня, ніж їх власна правда.

Сатира, яка не є твором зовсім свобідного ума, ще прикріша, ніж педантство.

Життя має тільки ту мету, щоб людина могла пізнавати свої сили, недостачі та потреби.

Маєвий день це категоричний імператив молодости.

Багато джерел комізму скривається в тому, що люди прямують до зовсім чогось іншого, ніж повинні би.

Деякі політичні герої тому так начиняють себе чеснотою, щоб пізніше могли тим більше казати собі платити за чужі гріхи.

Фридр. Хр. Геббель.

Літературна хроніка.

НАЙКРАЩА АМЕРИКАНСЬКА ПОВІСТЬ 1937 Р.

Є в Америці славна премія Пуліцера за найкращу щорічну повість. Цього року її дістав Т. С. Стрібліґ за повість „Полковник Вайден". На 500 сторінках автор змальовує один із найцікавіших періодів Спол. Держав Півн. Америки. Громадянська війна між південними стейтами і північчю закінчилася; минуло 20 років заки Лінкольн звільнив невільників. З доби великої завірюхи виринула нова проблема: що зробити з муринами і мішанцями! що зробити з бавовняними полями без дешевих чорних рук!

Полковник Вайден брав участь у громадянській війні. Після неї він не може вже вернутися до мирного життя. Він був проти муринів, але тепер відчуває, що щось тут не теє.. Він відтворює трагедію муринів без землі, без завтрішнього дня; тому що вони нараз.. свобідні й не знають, як ту свободу використати. Ще гірше почувають себе мішанці, що хотілиб пристати до білих, але не знаходять симпатії; ними всі погорджують. Полковник Вайден сам має діти — мішанців; у його домі довгі роки послугували чорні робітн. Він не може звикнути до нових законів і пристосуватися до нового суспільного ладу. Так повстають конфлікти і непорозуміння. Нема в цій повісти сенсацій, ані одної історії, а довга низка картин, що відтворюють широке тло суспільних відносин — барвисто, цікаво, сміливо. Це не тільки повість: а історично-культурний документ. Читати її нелегко, — треба зупинитися, задумуватися. Головний тип полковника відтворений сильно та яскраво.

ЖИВ І ПИСАВ БЕЗ УПИНУ.

Російський письменник М. Осоргін помістив свої короткі спомини про недавно померлого рос. письменника Александра Амфітеатрова. „Не було ні одного визначного рос. сучасника — пише О. — з ким Амфітеатров не листувався би. Він був учасником літературних починів усіх політичних відтінків від „Русских Ведомостей" та „Нового Времени" до революційних видань „Возрождения". Щойно в останні роки свого життя та незвичайно товариська людина стала пустельником". Коли він відпочивав десь у самотній горі і жив із дикими тубільцями не хотів навіть подавати своєї адреси. В Італії він жив сяк-так поперемінну, раз як великий пан на італ. Рівієрі в містечку Каві-ді-Лявана у домі повнім дітей, гостей і служби, то знов у Левапто у мешканні, де було 18 осіб: учені; політики; еміґранти; артисти; то в Специйській затоці Феццано, в одній із найкращих закутин на світі, то в Римі у старій палаті, де було так холодно і темно; що ніхто там не хотів мешкати. Амфітеатров жив завжди так шумно і відкрито, що важко уявити собі, як він міг працювати. Він працював водночас на кількох столах; часто говорив у диктафон і диктував машиністці. Його твори заповнюють цілу шафу. Між його предками були київський митрополит, казанський архиєпископ, два професори духовної академії. Він залишив величезний архів.

АПОЛЬОГІЯ АНГЛІЇ.

Відомий в Англії (і тільки там) письменник, поет і журналіст Едвард Шенкс видав повість „Моя Англія", що зустріла щонайбільше признання англ. критики. Хто знає, чи її читатимуть за кордоном, з огляду на занадто своєрідні її прикмети — англо-саксонського духа. Це повість складена із різних клаптиків англійської історії та сучасних, хоч і традиційних звичаїв, усних дописів та прецікавих сторінок англ. життя і побуту. Автор починає від ледової доби, переходить до початків історичної Англії і лине по воєнній до різних періодів. Він відтворює духову атмосферу Англії з великих подій, як із буденних звичок, в яких кохається. Навіть сердитлива англійська кухня нестравна для европейців теж заслуговує в його очах на оборону. Один з критиків цієї книжки прирівняв її до вандрівки молодого спортсмена, що їдучи на Великдень, впосліх позбирав усякі потрібні і приємні для себе речі — люльку; том поезії і... насіння білих фіялок, які хоче засадити собі для приємности. Автор відтворює собі світ такий, як би в ньому не існували чужинці, тільки жили самі англійці. Книжка має рідку прикмету серед сучасних — заохочений, бадьорий настрій; усе на що гляне автор вартне погляду, та усміху. При цьому нема тут пихи і сліпого звеличування національних хиб.

ПОВІСТЬ З СУЧАСНОЇ ІРЛЯНДІЇ.

Англійська письменниця Єлисавета Ковлер дала нову повість „Світло вечерньої звізди" на тлі конфлікту старої та нової Ірляндії. Повість починається несподіваним випадком у 1918 р. коли під колесами авта гине якийсь невідомий. Поліція не знаходить винуватців убивства, але один із приявних при цій події хоче її використати для шантажу. Приходить війна між двома частинами Ірляндії, — один із героїв еміґрує до Америки і вертається після 18 років до зовсім нових обставин, щоб заховатися в домі свого [illegible] противника і настроїти проти себе своїх приятельниць. Повість написана дуже добре і цікаво.

Сторінка без політики.

Маратон матерей.

Наші читачі пригадують собі мабуть славний „маратон матерей" — перегони матерей, які між канадійськими матерями викликали справжню гарячку: кожна хотіла мати якнайбільше дітей, щоб дістати нагороду.

Для пригадки подамо кількома словами історію цієї оригінальної події. Багатий канадійський дивак — старий парубок записав, умираючи 500.000 долярів для такої матері канадійки, яка за 10 літ уродить найбільше дітей. Це завіщання наробило чимало шуму і якщо наші читачі собі пригадують, до конкурсу станудо кільканацять матерей, які хотіли конче дістати нагороду. Деякі з них уживали навіть ріжних засобів, щоб якнайбільше „придбати" собі дітей. Між ними вибухли сварні і кандидатки почали одні одних „сипати" відмовляючи собі взаємно прав до нагороди. До того прилучилася ще скарга деяких свояків, які хотіли уневажнити дивоглядне завіщання. Частина прилюдної опінії станула за матерями, частина за свояками. Остаточно до материнсько-дитячої халепи мусів вмішатися найвищий суд в Онтеріо, який своїм рішенням завершив цілу історію.

На підставі рішення суду суму 500.000 долярів розділять між чотири жінки, які привели на світ по девятеро дітей. Претенсії інших „плодючих" матерей відкинули.

Претенсії одної матері відкинули тому, що хоч вона й породила 10 дітей, то пятеро з них записані в метрикальних книгах як діти „невідомого батька". Інша не могла дістати нагороди тому, що на 11 її дітей уроджених за 10 літ, троє прийшло на світ неживими. Мати зареєструвала їх при помочі обману в метрикальних книгах як живі

Переможцями в „материнських перегонах" вийшли чотири жінки: одна з них жінка пожежника Анні Сміт, друга — жінка урядовця Ізабеля Мак Лін, третя — жінка огородника Люсі Тімлек і жінка боднаря Катлін Негль

Лови з грамофоном.

Колись у добрі часи лови відбувалися без ніяких технічних уладжень, — зовсім просто, як за батьків і дідів. Щоб заманити звірину, уживали дуже примітивних уладжень: якісь свиставки тощо. Вовків приманювали ще простішими засобами. До грубого мішка клали живе порося і відтак мішок привязували за оглоблями санок. Сани гнали і порося при тім пронизливо пищало. На його крик надбігав вовк.

Тепер змінилися часи, змінилися теж лови. Змінилися теж і звірі та якиминебудь штучками важко їх тепер заманити. Тепер увійшов у моду грамофон як засіб примани. Очевидно, як кожний дивогляд, прийнявся ловецький грамофон спершу в Америці, але тепер зайшов він і до Европи.

Недавно в околицях Штрасбургу господар, власник великого замку, роздав гостям-ловцям грамофони з колекцією плит: крик, галас, лайка, воркування, рев, клекіт і т. і. Всі голоси записані в природі і грамофон із такими плитами функціонує без заміту. Обманути можна кожну птицю, кожну звірину.

Одначе трапилася трагікомічна пригода. На ловах, один із запрошених гостей, недотепа, чи смíхун, узяв зі собою не ті плити, що слід — і от у лісі, коли ледви залунали ніжно-приваблúві голоси ґотура, раптом у лісі залунав несамовито дикий рев льва.

Лови мусіли припинити. Дичина розбіглася у страшнім перестраху на кільканацять кільометрів довкола.

—o—

Невже прийде до ревізії процесу Ґавптмана?

Судові органи стейту Ню Джерзі звернулись до поліції стейту Вашінґтона з проханням арештувати 45-літнього приватного аґента Носовицького, замішаного у справу зі схопленням і вбивством сина Ліндберга. Носовицького обвинувачують в обмані. Носовицький — це незвичайно таємничий тип. Кажуть, що він був давніше аґентом ГПУ, відтак стояв на службі „Інтеліджен Сервіс" — тайної англійської розвідки.

В Америці появився Носовицький 12 літ тому. Він служив спершу в податковім уряді і його завданням було демаскувати людей, які подавали неправдиві податкові декларації. Одначе пізніше він покинув службу і став приватним аґентом. При допомозі якогось Гастона Мінса він перевів на власну руку слідство у звязку зі схопленням та убивством сина Ліндберга. Вислід його слідства мав доволі замітний вплив на хід процесу Гавптмана.

Вашінґтонські часописи здогадуються, що у звязку зі здемаскуванням ролі Носовицького, справу Гавптмана можуть ще раз на ново розглядати.

Міліонер-будівничий.

Гарі Вордмен приїхав до Америки 35 літ тому із семи шилінґами в кишені. Минулого понеділка помер він як власник 30-міліонового майна.

Ціле своє майно придбав собі Вордмен як будівничий. Він був власником кількох сотень домів і гостинниць. Він побудував будинок Брітійського посольства у Вашінґтоні, що коштував міліон долярів.

Вордмен приїхав до Америки внаслідок непорозуміння. Він згодився помічником кухаря на пасажирський пароплав, думаючи, що корабель їде до Австралії. Автім Вордмен не мав причини жалувати тієї зміни. В часі першого року свого побуту в Америці брався він за кожну роботу, яка йому лиш попалася під руки. Зібравши трохи грошей, він почав займатися доставою будівельного матеріялу. Під ту пору Вашінгтон дуже скоро розбудовувався і молодий підприємець виставив цілий ряд домів для урядовців, які досі жили в умебльованих гостинницях. Кілька літ тому майно Вордмена доходило до суми 100 міліонів долярів, але підчас кризи і депресії стратив він велику частину своїх капіталів.

—o—

Сан Маріно веде ще війну

З ТУРЕЧЧИНОЮ.

Для двох держав, які забули в 1918 р. заключити мир, війна все ще незакінчена... Відчув це на власній шкірі незвичайно поважний турецький купець Ізмаіл Галеджан, який приїхав за торговельними справами до републики Сан Маріно.

У 1915. р., одночасно з Італією, Сан Маріно виповіло війну Туреччині. На версальській конференції мініятурна република не мала свого заступника і мирові договори підписала в її імени Італія. Через неувагу дипльоматів, Сан Маріно не підписало мирового договору з Туреччиною.

Минуло 20 літ. Недавно приїхав до Сан Маріно Ізмаіл Галеджан, перший турок, який заглянув до тієї републики від часів світової війни. На другий день, після приїзду, в гостинницю прийшов поліційний комісар і поважно заявив:

— З уваги на те, що ви є громадянином держави, яка веде війну з републикою Сан Маріно, арештую вас.

Турок не вірив власним вухам... Та не було іншої ради як послухати комісаря і піти з ним до тамошньої вязниці, де його придержали 48 годин. Звільнили Галеджана завдяки інтервенції італійської влади. „Воєнного полоненого" доставили під конвоєм до границі і там пустили на чотири вітри.

Коли Галеджан вернувся до Анкари, звернувся негайно до міністерства закордонних справ з жалобою, що його у Сан Маріно скривдили. Урядовці почали провірювати справу і мусіли признати, що мирового договору між Сан Маріном і Туреччиною справді нема.

Тепер треба сподіватися, що обі держави заключать зі собою офіційно мир і то навіть не будуть скликувати спеціяльної мирової конференції. Мир заключать просто за посередництвом італійських дипльоматів.

„Порядок мусить бути!"

—o—

Свідомість і ощадність.

Французький економіст Зей каже: „Народи, що не вміють працювати і щадити, мусять щезнути з землі!" Один державний муж сказав: „Нарід, позбавлений змислу ощадности, подібний до корабля без керми й вітрил, що ним вітри кидають по океані мов лушпинкою, раз-у-раз загрожують йому загибіллю й не дають дійти до мети". А що таке нарід? Це ми всі члени того народу, — і що народові загрожує, те й нам загрожує. У чомуж лежить таємна сила ощадности? В тому, що заощаджений капітал, очевидно в рідних банках — збагачує не тільки тих, що щадять, але збагачує цілу націю, робить її сильною під економічним оглядом, робить нарід самовистарчальним. Нарід, сильний економічно, стає одночасно сильний і політично; тому невідлучною прикметою та рисою свідомого громадянина мусить бути не тільки його культурна, політична чи інша праця для загалу, але й замилування до ощадности, систематичної ощадности і спрямованої тільки до рідних фінансових установ. І коли наш загал стане на такому рівні свідомости, що ощадність стане наче його другою вдачею і що до ощадности не треба вже буде „агітувати", щойно тоді можна буде сказати, що ми опинилися на правдивому шляху, близько нашої мети.

(З. Б.)

ВЕСЕЛЕ.

НА БУДОВІ.

— Слухай Петре, а чи майстер уже знає, що руштовання завалилося?

— Думаю, що так, адже він лежить під руштованням.

У СУДІ.

Суддя: „Отже підсудний мав сказати, що пекар Мучка є скінчений голодранець — так?"

Свідок: Очевидно, що так, але щоби підсудний таке сказав, то я того не чув.

НЕВДЯЧНЕ ЗВІРЯ.

Якийсь старший добродій з важким трудом утік перед розюшеним биком і виліз на дерево. Ще задиханий, ломить він руки над биком:

„Ох ти невдячна звірино! Чи то така подяка за те, що я ціле життя був вегетеріянцем?

—o—

Жінка в анекдотах

ВЕНТИЛЯТОР.

Один із париських часописів розписав конкурс на веселі дотепи й анекдоти. При цій нагоді помістили вони знамениту анекдоту.

Містер Сміт віддав духа. Як чесний і стійний громадянин пустився він відразу до раю. Та тоді була ще доволі рання пора і ворота раю були ще зачинені. Щоб перебути якось час, містер Сміт рішив заглянути, що діється в пеклі.

Там зустрінули його незвичайно ввічливо і дали навіть провідника.

— Ось приміщення для жінок які обманули своїх мужів не більше, як тричі — сказав провідник. — Вони привязані раз на завжди до оси, що робить три обороти на мінуту.

— Нещасна жінка — крикнув із співчуттям містер Сміт.

— Ось вам приміщення, де находяться жінки, які обманули своїх мужів більше, як десять разів. Вони вертяться зі скорістю 10 оборотів на мінуту.

— Який жах! — крикнув знову містер Сміт. — Який я щасливий, що моя покійна жінка була зразком чесности. Я ніколи не міг би погодитися з думкою, що вона тут.

При тих словах підніс він очі до неба. Високо на вікні крутився вентилятор, який раптом заговорив:

— Джанні, невже ти мене не пізнаєш?

Це був голос пані Сміт.

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" У ЛЬВОВІ.

Минулого вівтірка відбулися в салі „Української Бесіди" у Львові загальні збори філії „Сільського Господаря" львівського повіту.

Збори своєю численністю і зацікавленням учасників господарськими справами вказували найкраще на силу і зорганізованість українського селянства львівського повіту. Заслуга в цьому з одного боку двох інжинірів агрономів, ветеринарного лікаря та інструктора Х. В. М., а з другого боку в тому, що наше село зрозуміло вже значіння своєї організації і тим самим дало змогу своїй філії повести працю правильним шляхом. У зборах взяло участь понад 220 осіб з 65 сіл як представники кружків „С. Г.", кооператив, Районових Молочарень. Прийшли теж представники централі „Сільського Господаря", Центросоюзу, Маслосоюзу, філії Союзу Українок, а з преси „Нове Село".

Збори відкрив в год. 10-ій голова філії о. Т. Ковалюк, згадуючи тих, які відійшли від нас, а саме о. мітрата Тита Войнаровського, який дуже багато причинився до піднесення с.-г. культури, дальше згадав про смерть П. Карпинця, члена кружка „С. Г." в Рісні Руськім і б. члена Ради філії, опісля привитав членів і представників установ.

По відчитанні протоколу з попередніх загальних зборів зложили звідомлення з праці за минулий рік інж. агр. П. Зелений і д-р Р. Лехицький. Зі звітів присутні довідалися, що в діловому році агрономи та інструктори відбули 600 поїздок по селах. Філія обєднує 70 кружків, які мають 4.200 членів (3.216 мужчин, 981 жінок в окремих секціях „Сільських Господинь"). Кружки відбули 430 засідань, 680 сходин членів, 36 свят. При кружках працює: 5 шпихлірових секцій, 2 садівничо-городничі, 5 годівлі рогатої худоби, 6 плекання дробу, 22 секції Хліборобського Вишколу Молоді (дівчат 269 і 253 хлопців від 14 до 18 р. життя). 11 жіночих та 6 ліково-промислових рослин. Рухомого майна мають кружки на 750 зол., нерухомого на 3.945 зол. Оборот кружків у 1937. р. осягнув 8.538 зол. Передплатників часопису „Сільський Господар" є 1.203, „Хліборобська Молодь" — 389 прим. „Український Пасічник" — 53. Крім фізичних членів філія має між членами: 42 кооперативи для заг. закупу і збуту, 11 Районових Молочарень із 51 збірнями та 3 інші товариства, разом правних членів 56.

В минулому році філія уладила 14 районових курсів годівельно-ветеринарних (що їх висухало коло 600 членів господарів), 3 садівничі, 2 курси для передовиків (узяло участь 77 передовиків і передовичок із 26 сіл), 15 для господинь, 6 управи лікарських рослин. Книжок господарського змісту продано на суму 1.105.07 зол. В ціли поправи гігієнічних умовин тварин відбувалися анкети. До лічення хорої худоби було 251 поїздок, хорих штук худоби в діловому році було 564.

З касового звідомлення довідалися присутні, що всіх приходів було 6.695.97 зол., розходів 6.591.79 зол., стан каси на 1. січня ц. р. 104.18 зол.

Зі звіту ревізора М. Козланюка в імени контрольної комісії присутні довідалися, що надвишка за минулий рік сягає 104.18 зол. Це вказує на живучість і силу станової організації українського селянства, що не зважаючи на найріжнородніші труднощі все більше й більше організується і працює над собою.

По оживленій дискусії (промовляло 22 бесідники) збори одноголосно признали абсолюторію уступаючій Раді. На внесок голови Комісії-Матки о. Слижа з Пустомит збори вибрали нову Раду в такому складі: о. Т. Ковалюк — голова, дир. І. Грабар, дир. І. Лисий, о. Волинець М., парох Вовкова к. Львова, дир. І. Фур (Ременів), дир. В. Троць (Ширець), інж. П. Зелений. Заступниками: Г. Москву (Підберізці) та М. Крохмального (Чижиків). До Контрольної Комісії ввійшли: дир. П. Ковальський, рев. М. Козланюк та п. Тютько, як заступник: о. В. Кулик (Збоїска).

Плян праці та прелімінар буджету на 1938 збори одноголосно постановили, що кожний р. вреферував інж. П. Зелений. Вкінці загальні кружок має вплатити хочби найдрібнішу квоту на „Фонд Хліборобської Освіти" ім. о. Т. Войнаровського. Зборами проводили: о. Землинський і о. о. Ковалюк, секретарювала інж. Н. Сасиківна.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ОБНОВИ".

Минулої неділі відбулися в залі Богословської Академії загальні збори Т-ва українських студентів католиків „Обнова". Поладнавши формальности, збори приняли через акламацію внесок президії, щоб вислати до Митрополита Шептицького делеґацію з висловами синівської любови і привязання та заявою постійної готовости боронити Церкву і націю перед усіми нападами, звідкіля вони не походилиб. Опісля склав привіт від всесвітнього союзу католицьких студентських організацій „Пакс Романа" член Екзекутиви „Пакс Романа" д-р Микола Чубатий, підчеркуючи великий успіх праці „Обнови" на міжнародньому терені; від Т-ва „Орли" — ред. Василь Глібовицький, від Марійської Дружини Студенток — м-р Ярка Гроців.

З черги складали звіти члени Виділу. Зі звіту голови Василя Кордюка присутні довідалися, що Т-во в діловому році зробило знову поважний крок вперед. У першому триместрі щотижня, у другому і третьому що два тижні відбувалися сходини членів з цікавими рефератами. Для поглиблення релігійного духа відбулись у травні м. р. замкнені реколекції для студентів. 31. січня ц. р. уладило Т-во традиційну Просфору, в якій взяли участь крім членів запрошені гості, прихильники та сеніори Т-ва „Обнова". Тепер має Т-во 75 членів. Т-во має власну книгозбірню (380 книжок) та читальню, де кожного дня між 18—20-ою год. члени перечитують щоденну пресу, грають у шахи, чи в пін-понг. Каса Т-ва мала в діловому році 1.098 зол. приходу, 1.001 зол. розходу. Крім цього Т-во „Обнова" працює теж на закордонному терені. Т-во є дійсним і рівноправним членом Міжнародньої Федерації „Пакс Романа" і Союзу Славянських Академічних Організацій т. зв. „Слявія Католіка". Заходом цих організацій відбуваються щорічно міжнародні конгреси, що в них беруть участь і відпоручники Т-ва „Обнова". В минулорічному XVI. конгресі в Парижі репрезентували „Обнову" д-р Микола Чубатий, о. д-р Іван Гриньох, ред. Василь Глібовицький, студ. Юрій Тершаковець, студ. Богдан Лончина та інж. Микола Граб з Брюсселі. Крім пропаганди для спільної нашої справи і звязків, що їх „Обнова" вдержує постійно зі студентськими організаціями цілого світу, може вона похвалитись нині ще й тим здобутком, що головою одного зі секретаріятів Міжнародньої Федерації „Пакс Романа" став проф. д-р М. Чубатий. Одночасно як голова комісії входить він до головної Екзекутиви цієї міжн. організації.

По оживленій дискусії збори одноголосно признали Виділові абсолюторію та вибрали новий Виділ у такому складі: голова — Богдан Лончина, заступник голови — Яків Мотрук, секретар — Марія Горбачевська, скарбник — Зенон Боднар, бібліотекар — Мирослав Чаваяк, домівкар — Володимир Кліщ і вільний член Виділу — Омелян Пріцак. Заступники: М. Рудко, Т. Горникевич, Л. Бігун. Контрольна Комісія: Ю. Тершаковець, Василь Кордюк, І. Пацук. Треба сподіватися, що Т-во під проводом нового Виділу ще краще розвине свою корисну діяльність.

—о—

З відчитової салі.

Ом. Терлецький: КНЯЖА УКРАЇНА Й ЕВРОПА, УКРАЇНА КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ Й ЕВРОПА — два виклади в Т-ві ім. П. Могили.

В минулому році дир. Терлецький мав змогу виголосити тільки один із намічених трьох викладів про Україну й Европу. Цього року виголосив уже два, в найближчих днях говоритиме про Україну й Европу в XIX. стол.

Сам заголовок збудив зацікавлення серед нашої не такої то скорої до зацікавлень громади — виклади виправдали це зацікавлення. Прелеґент склав собі ясну й прозору диспозицію, згрупував історичні факти без зайвого балясту і з методичною доброю прелекції виводив висновки.

Звужуючи надто широкий конспект історичного матеріялу, із комплексу явищ та подій вибрав тільки головні моменти походів цивілізації в Україні й Европі. Поставив запит: чи суспільно-політичний розвій України був аналогічний до европейського та яке було темпо цього розвою?

У першому викладі обмежився прелеґент до романської і германської Европи. Часове обмеження теж було вказане: прелеґент обняв шість століть (від VIII—XIV). В другому викладі простір поширився частинно на середню Европу, час видатно змалів до півтора століття (половина XIV. до кінця XVIII).

Геополітичне становище України, до татарського лихоліття корисне (додатній вплив високої культури в Малій Азії і ще вищої у Византії) змінилося після татарської катастрофи на некористь. Від півдня і південного сходу дістала козацька Україна варварське сусідство, дотогож із розростом степу територія і населення України видатно зменшились. Етнічні відносини дуже ускладнила безнастанна міграція, вонаж завжди вносить плинність, розхитує рівновагу духа і суспільну дисципліну.

З цілої низки фактів і аналогій наглядний висновок: до XI. століття темпо цивілізації на Україні перевищало Европу, від XIII. ст., тобто після монгольського наїзду, Европа переганяє Україну. Такий стан уже не змінився, а ближчі звязки з Московщиною, основані на переяславському договорі (1654 р.), диспропорція між Україною й Европою зросла. Всеж тільки велика, невмируща життєва сила українського племени видвигнула з міграційного хаосу Запорізьку Січ на уходах, що мілітарну республику. На середньому Подніпрові спромоглась найсильніша українська верства, козацтво на станову державу, Гетьманщину, оформлену Б. Хмельницьким.

Дуже цінним вкладом у відчиті було додатне насвітлення історичних подій та відносин на Україні. Докладно проведена аналогія виказала, що в нас не було темніше ані гірше ніж у інших европейських державах. Реабілітація княжої доби підбадьорила авдиторію, натомісць повалення пересудів („демократія", „суспільна рівність") про козацьку державу не засмутило.

В дискусії забрав голос відомий дослідник Т. Коструба. Начитаний у літописах і джерельній літературі подав цікаві доповнення викладу про княжу добу. Д. Лукіянович теж вніс доповнення, вичисляючи династичні спорідження українських князів із европейськими володарями, активно культурну ролю України на Литві, політику Хмельницького і Мазепи; назвав праці Борщака і Степанківського, з яких можна простудіювати зацікавлення Европи Україною, головно Францій й Англії в 17. і 18. століттї; вкінці провів державно-правну аналізу переяславського договору з 1654 року.

Д. Л.

ІІІ. ПОЛІСЬКИЙ ВЕЧІР.

24. III. ц. р. відбувся III. з черги поліський вечір у Музею НТШ у рамцях Вистави Полісся. Вечір відкрив директор Музею д-р Яр. Пастернак, який у вступному слові пояснив, що сьогоднішній народний фольклор це єдине джерело пізнання дохісторичних вірувань, бо з тих часів маємо тільки матеріяльні вияви народньої культури, а тодішні вірування можемо тільки відгадати на підставі аналогій. М-р Калістрат Добрянський відчитав реферат на тему „Поліські народні повір'я та звичаї". Прелеґент подав загальну характеристику краєвиду та людей Полісся, зазначивши, що поліські звичаї й повір'я дуже старовинні, а Полісся це своєрідний етнографічний резерват. Дальше зобразив

поліські повіря, релігійний культ, погляд на світ і природу, пошану до вогню та значіння води, лікувальне значіння деяких рослин, повіря звязані із тваринним світом, чари та заклини, віру в ріжні надприродніества та відношення їх до людини. Після цього згадав про народні обряди та звичаї, сперше родинні, звязані з народинами, весіллям і смертю людини, дальше народні обряди та звичаї впродовж цілого року, а саме поминальні обряди „дзеди", різдвяні обряди, весняні (кликання весни), великодні, святоюрські, величаве народне свято Івана Купала, звичаї підчас жнив і осінні звичаї. Хоч поліські повіря та звичаї у деяких випадках типові тільки для Полісся, то основний тон їх подібний і спільний із звичаями та віруваннями на всіх інших українських землях, одним словом — поліські звичаї й вірування загальноукраїнські.

Після реферату висвітлив цікаву, дуже гарну краєзнавчо-побутову фільму з Полісся проф. Сітницький, за що належиться йому правдива подяка.

Черговий поліський вечір з рефератом м-ра Б. Романенчука „Полісся в красному письменстві" та рецитації школи Лесі Кривіцької, відбудеться в жовтій салі „Нар. Дому" у четвер 31. III. 1938.

Вибори Управи фундації кн. Острожського.

Тернопіль, в березні 1938.

Справа Фундації Конст. Кн. Острожського знана вже і поза Тернополем і його найближчою околицею хочби і з „Діла", де було кілька дописів у звязку з розвязанням Управи Фундації в березні 1936 р. та урядуванням настановленого комісаря, А. Фалендиша, і прибічної Ради.

Після дволітньої майже господарки комісаря розписало тернопільське староство оголошенням з дня 24. І. ц. р. збори виборців для вибору Управи Фундації з 10 людей на день 15-го лютого 1938 р. в салі Міщанського Брацтва. В оголошенні зазначено, що право активного вибору мають „русини греко-кат. обряду, управнені до голосування при виборах до міської ради", та повідомлено, що листу виборців можна переглянути в магістраті до 5. II. 1938.

Зараз після того гурток людей скликав зібрання, на якому явилося коло 100 громадян всіх верств в салі Міщанського Брацтва, щоб обговорити справу виборів. На цьому зібранні вибрали т. зв. ініціятивний комітет, якому доручили для спопуляризування і вияснення справи вибору, як теж для самого вибору виборчого комітету скликати віче всіх виборців. Згідно з цим дорученням комітет скликав віче на день 28-го січня ц. р., розсилаючи всім виборцям поіменні запрошення.

Тимчасом групка людей, тзв. фалендишівців, яка колись своїми чолобитними у влади довела до розвязання виборної управи Фундації, хоч знала, що скликають загальне віче всіх виборців, зібрала невеличку кількість своїх прихильників, головно ремісників і робітників, занятих у будівничого Фалендиша, до льокалю „Зорі". Для нікого не було тайною, що його завданням є перевести за всяку ціну на голову управи Фундації А. Фалендиша. Це відомий на тернопільському ґрунті будівничий, що, доробившися при сприятливих обставинах значного маєтку, забажав ще й почестей. Ставши перед двома роками урядовим комісарем у Фундації, поставив собі за ціль стати головою управи з вибору. До цієї цілі змагала запропонована зміна статуту Фундації з виключенням інтеліґенції від пасивного права вибору. Колиж влада розписала вибори, зачав в цьому напрямі акцію, але не особисто, тільки через своїх прихильників.

Віче, що його скликав ініціятивний комітет, зібрало велику масу виборців, бо понад 700 людей. Явилися на ньому і члени комітету „Зорі" з групкою сторонників і зараз на початку намагалися вибрати свою президію. Та це їм не вдалося, бо і замало їх було і ніхто з пропонованих ними кандидатів не годився на те. Провід на вічу мав д-р Чумак, реферат виголосив проф. Дяків. Він подав історію Фундації та вказав, яке значіння для реалізування завдань Фундації має вибір відповідальної управи і закликав, щоб у склад управи ввійшли люди з усіх верств, з громадянською настановою. Для підготови виборів і устійнення листи кандидатів до управи вибрало віче виборчий комітет з 15 людей, приймаючи листу, яку запропонував ініціятивний комітет. Члени тзв. комітету „Зорі" ставили свої пропозиції, послугуючися демагогічними гаслами і криком, але вони перепали, бо за ними заявлялося найбільше 50 людей. Треба зазначити, що у склад вибраного комітету ввійшло теж 5 членів комітету „Зорі", бо ініціятивний комітет бажав за всяку ціну довести до одної компромісової листи управи.

Тай після віча були заходи, щоб довести до порозуміння. Відбулося кілька спільних засідань, але надармо, бо група „Зорі" ставила нераз просто дивовижні пропозиції, як напр. „вибирайте собі 4 інтеліґентів, а ми виберемо 6 ремісників". Стало ясним, що цій групі не залежить на виборі відповідної управи Фундації, але вона має на увазі особисті справи. Часті забігання комітетових до староства казали догадуватися, що справа вже укартована з адміністраційною владою. На кілька днів перед виборами член тимчасової управи, А. Коблюк, колишній творець польсько-руської „Згоди" на тернопільському терені, що теж брав активну участь у підготові виборів, запевняв, що не виключене, щоб не перейшла листа Фалендиша. Правда, ii комітет скликав два рази збори в будинку Фундації, але вони кінчилися тільки криками. Справа стояла весь час так, що при нормальному переведенні виборів фалендишівці не мали ніякої надії на виграну. Найважніше, що вони не мали навіть з кого зложити хоч на око поважну листу кандидатів. Вони зверталися до багатьох людей з офертою прийняти кандидатуру з їх листи, але стрінулися з відмовою і серед інтеліґенції і серед хліборобів і серед ремісників. Кожному було ясно, що листа комітету „Зорі" веде тільки до розбиття.

Та певність, з якою говорила про свою перемогу фалендишівська партія, хоч не мала за собою голосів, казала сподіватися якихсь тріків при самих виборах. А всього можна було сподіватися, коли зважити, що навіть не можна було знати, як вибори будуть відбуватися. Статут каже тільки загально, що вибори переводить староство, а староста в оголошенні заповів тільки збори виборців на день 15-го лютого ц. р. на год. 12-ту в полудне без означення часу, в якому буде відбуватися голосування. Не було виключене, що вибір відбудеться через піднесення рук і такі чутки кружляли по місті. В останніх днях перед виборами розійшлася вістка, що змінять виборчий льокаль. Тому представники громадянського комітету, м-р Гринкевич і д-р Лисий, звернулися до старости за вияснениям, де і як відбудеться вибір, та з домаганням, щоби утворити більше виборчих комісій і покликати до них представників обох сторін, або хоч мужів довіря. Староста заявив, що вибори переводитиме його заступник і він на місці покличе до комісії людей з обох груп і дасть кожному змогу віддати голос. Тому, що, мовляв, льокаль Міщанського Брацтва не запевнює повної безсторонности у переведенні виборів, треба буде перенести їх до дому Фундації. Колиж йому звернули увагу, що й дім Фундації не дає забезпеки перед впливом одної групи на вислід виборів та що він за тісний для великої кількости виборців, і запропонували салю магістрату, він обіцяв порозумітися з президентом міста і, як не буде його спротиву, вибори там перевести. Але сталося інакше. Вже 12-го появилися оголошення, що вибори відбудуться в домі Фундації. У цьому напрямі староство пішло без застережень за домаганням фалендишівців. Кожному стало ясно, що там вони будуть у себе дома і зможуть робити вибори як їм треба.

Тимчасом фалендишівці вели неперебірчиву, демагогічну агітацію між найтемнішою біднотою, що ось то інтеліґенція і хлібороби хочуть захопити Фундацію у свої руки, щоби з неї самим користати, тому треба масово голосувати на листу Фалендиша, бо там є люди, які подбають за бідних. Як до управи виберуть Фалендиша з його листою, то не арендуватимуть фундаційного поля, але розділять його по моргові чи два поміж бідаків, а крім того даватимуть запомоги у збіжжі та грошах. Посипалися теж грошеві запомоги з Фундації у більшій кількості, як звичайно. Очевидно така агітація знайшла послух у деякої кількости темних бідаків, які боялися втратити нормальні запомоги тай надіялися на більші. Свідоме, зорганізоване робітництво за тими гаслами не пішло. Але й така агітація не давала ще виглядів на більшість, бо подавляюча маса виборців всіх верств стояла за листою громадянського комітету. Входили до неї представники всіх верств громадянства, а чоловим кандидатом був судовий радник Віктор Цебровський. Замітна річ, що на засіданнях комітету представники хліборобів, ремісників і робітників самі домагалися, щоб до комітету поставити більшість з інтеліґенції.

Не маючи виглядів на перемогу у чесній виборчій кампанії сягнули фалендишівці до давних виборчих практик, випробуваних ще за австрійських часів при правиборах. В цьому дуже помічним було для них те, що вибори відбувалися в домі Фундації. Для виборців призначили дві тісні кімнати на І-ому поверсі. В них мало відбутися голосування коло 2.000 виборців (фактично голосувало 1.080). Треба замітити, що дім Фундації знаходився на високому горбі. З вулиці треба входити до нього по стрімких сходах (коло 30), а в середині на І-ий поверх по деревляних сходах, 1 м. широких. Для слабої людини велика мука дістатися туди в нормальних відносинах, а вже просто неможливе стало при натовпі кількасот людей. Не диво, що люди вистояли по кілька годин і вернулися до дому не віддавши голосу.

В день виборів, в год. 12-тій всі коридори і кімнати на І-ому поверсі були вщерть забиті виборцями, а в партері, в канцелярії Фундації фалендишівці ладили собі виборчий льокаль. Всюди повно було виборчих наганячів цієї групи, навіть не українців. До переведення виборів явився зі староства заступник старости Зайонц і в першій мірі затримався у виборчому льокалі фалендишівців, де був Фалендиш і його компанія. Коли вже привезли виборчу урну, віце-староста з одним урядовцем пішов до льокалю виборів на І-ому поверсі і покликав до комісії 2-ох членів з групи Фалендиша, тобто муляря Різничка і маляря Бодиарчука. Коли представник комітету звернув увагу, щоби до комісії покликати і представників другої групи, віцестароста заявив, що ніяких груп не знає і свого рішення не змінить. Так само не згодився, щоби при виборі були мужі довіря.

Зачалося голосування, яке йшло дуже пиняво, бо виборча листа складена дуже хаотично, а члени комісії з трудношами вишукували виборців. Комісія урядувала в меншій кімнаті, куди фалендишівці впускали своїх виборців, а на протест людей, що просто душалися в другій кімнаті, відповів віцестароста, що він тут не господар і не має людей до того, щоб тримати порядок. Очевидна річ, що серед такого натовпу могли витримати тільки люди сильного здоровля, з сильними ліктями і кулаками. Коли зважити, що в такому натовпі і стиску стояли виборці по 4 і більше годин, заки дісталися до урни, не буде дивно, що кількоро людей на салі зомліло. Але це комісаря не зворушувало і він в таких умовинах преспокійно переводив вибори. Щойно на рішучу інтервенцію представників громадянського комітету у старости прийшло після 3-ох годин виборів 2-ох постерункових, а коли й вони не могли втримати ладу, явилося вечором ще 3-ох постерункових і щойно їм удалося завести деякий порядок, уставити виборців гусаком по коридорах і всіх кімнатах і дати змогу так поволі посуватися до урни. Ще й тоді треба було найменше 3 години чекати, щоби віддати голос. Перед тим чекали і по 5—6 годин.

Голосування відбувалося в той спосіб, що виборець називав своє прізвище, комісія вишукувала його в листі, а предсідник відбирав картку і не перевіряючи [illegible], кілько карток є, кидав до урни. Тому, що була велика метушня і гамір, нераз влітала до урни і картка такого, що його в списі не знайшли. Ідентичности особи ніхто не стверджував; навіть тоді, коли хтось з присутніх звертав увагу віцестарості, що голосуючий не є ідентичний з виборцем записаним у листі, діставав [illegible] [illegible], що не має права робити ніяких заваг. Не диво, що деякі виборці, діставшися до урни, не могли віддати голосу, бо вже за них хтось голосував. Часто [illegible] ся виборцеві чути від членів комісії, що його вже [illegible] листі і щойно на енергічний протест його там [illegible] дили. Після другої години предсідник комісії [illegible] виборчий льокаль на добру годину і залишився тільки один урядовець. Вибори відбувалися дальше без предсідника. Пополудні виборча комісія збільшилася ще трьома членами фалендишівської групи, які [illegible] покликані, робили в листі зачеркнення і записи [illegible] ще не голосував. Увесь час по коридорах [illegible] агітатори, підступно переміновували картки [illegible] домим виборцям, накидалися з лайками, [illegible] грозами, а то й побоями на своїх противників. [illegible] являлися на коридорі то Фалендиш то [illegible] ці їх помічники, перешіптувалися зі своїми агітаторами та закликали їх до виборчого льокалю. А вже [illegible] виборча вакханалія йшла вечором, коли вже [illegible] заведено лад і можна було свобідно у [illegible] суватися. Між виборців ставали [illegible] роризували їх [illegible] Міжтим фалендишівські агітатори [illegible] свого виборчого льокалю в партері, [illegible] дили з карточками, входили бічними дверми [illegible] місію і віддавали голос, причому ніхто їх не [illegible] Це повторювали по кілька разів, а коли [illegible] хто звертав на це увагу, стрічався з [illegible] вагами підпитих типів. Таке голосування продовжувалося

лося поза 12-ту годину в ночі. Хто бачив, як воно відбувалося, не міг мати сумнівів, щодо висліду виборів.

Після замкнення голосування віцестароста опорожнив виборчий льокаль та перенісся з комісією і урною до другої кімнати. Коли представник громадянського комітету попросив дозволу бути німим свідком при обчислюванні голосів, стрінувся з відмовою віцестарости. Після двогодинного обчислювання голосів віцестароста проголосив, що вийшла листа з Фалендишом на чолі, бо здобула 110 голосів більше. Приявному при проголошенні д-рові Онуферкові віцестароста сказав, що, правда, було більше карток як голосуючих, але їх треба уневажнити.

Проти способу переведення виборів внесли протест з наведенням річевих аргументів, між іншими і того, що після виложення листи, ще поза рекламаційною процедурою, втягнено на листу виборців понад 200 осіб. Протест вислали до староства, львівського воєвідства, як влади над фундаціями, міністерства внутрішніх справ і суспільної опіки.

Поведінка і роля Фалендиша стрінулися з загальним осудом в кругах інтелігенції і міщанства і то навіть таких, що досі вірили в його громадянську настанову і ставали в його обороні. Потішаючим при цьому є факт великого зацікавлення виборами серед широких кол міщанства. Дуже багато людей, старших і немічних, не зважаючи на величезний стиск, горяч і змучення, з нараженням здоровля, по кілька годин чекали, щоб віддати голос. Дарма що дуже часто не довелося їм його віддати. З цієї причини коло 150 виборців, що не могли добитися до урни, внесли кожний зокрема протест проти переведених виборів.

І. Брикович.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ентузіястка німецької мови.

До редакції — як відомо — приходить щодня багато ґазет. Французьких, англійських німецьких — не кажучи вже про наші чи польські. Лежать вони якийсь час на редакційному столі, довший час у редакційній шафі, а потім виходять з редакції як макулятура, продана на кільоґрами.

Одного дня зявилася в редакції панночка. Нічого собі: струнка, висока, з чорними очками і з перчиком на свіжих щічках. Підійшла до першого зкраю і відважно запиталася:

— Чи моглаб я позичати старі „Вінер Журналі"?

— Та.., замнявся запитаний. — Остаточно... Що правда ми нікому... але.., — і подивився допитливо по старших редакторах.

Панночка повела зором по кімнаті і всміхнулася. Вичула прихильну атмосферу.

— То значить: можу?!..

Кожний з присутніх кивнув головою, а головний редактор відповів за всіх:

— Коли вам не йде про найновіші..,

— Зовсім ні! Можуть бути і зперед року.

— А чому саме „Вінер Журналь"?

— Бо знаю, що редакція цю ґазету дістае. Вона легко писана, а я хочу вправлятися в німецькім.

Супроти краси дівчини, її скромних вимог і похвальної цїли не можна було не дати дозволу.

І дівчина почала брати „Вінер Журналі".

— Подобається мені та дівчина — сказав хтось по її відході. — Її відвага направду може заімпонувати. Цеж у нас просто неймовірне: прийшла до незнайомих і без заікнення виложила свою просьбу.

— Мені здається, що це не відвага! — відповів один з редакторів, визначний авторитет у справах жіночої психіки і загалом. — Це буде скоріше пекуча конечність. Тут щось, мої панове не ясне...

Приходила щотижня в суботу, діставала цілий жмут нових, віддавала майже цілий жмут старих і йшла задоволена додому.

Тривало це не місяць, не два і за той час ми всі ближче познайомились, мало того — заприятелювали з ентузіясткою ґерманської мови.

— Панно Славцю! Скажіть правду, нащо вам німецької мови?

— Бо... гарна. Справді, німецька мова така гарна, що я просто захоплена! — відповіла не моргнувши й оком.

Але що при тім трошки почервоніла, то ми більше не допитувались.

Зате наша знайома щораз то про щось допитувалася.

— Панове! Чому по німецьки не можна сказати: „Ві філь яґре гаст ду"?...

— Чому? Гм!... Як би вам це витолкувати!?.. — почав редакційний фільольоґ.

— Я вам скажу, панно Славцю! — вихопився знавець жіночої психіки. — Це так само але, як по-українськи.., наприклад.., наприклад: „Булабим вчера прийшла, але малам рандку з німцем і тому не моглам".

— А ви звідки знаєте?! — трохи зі сміхом, трохи злісно промовила панна Славця.

— Були такі, що вас бачили.

— Ну, то що з того! Хіба це гріх!?

— Зовсім ні, але тепер нам ясний ваш нахил до німецької мови. Нічого собі хлопець, той ваш німчик. Тільки, чи часом він не жид?!

— Слово даю, що ні. Зрештою я ніякого німця не знаю.

Доказавши отак безпідставність підозріння вийшла з редакції не забравши звичайної своєї пайки „Вінер Журналів".

— Бачиш — образилася і тепер уже більше не прийде — дорікали знавцеві товариші.

— Не бійтеся, прийде! Хіба я не я..,

— Але звідки ти знаєш про цього німчика?

— Зовсім не знаю. Разом з вами нині довідався про нього. Я так навгад сказав, бо воно мені на те виходило.

Справдилася і друга його теза: дівчина зявилася знов і вже не відхрещувалась від німчика.

Аж одного разу прийшла, побалакала, а відходячи вже ґазет не взяла.

— Ов, а то чому? — спитав котрийсь. — Чи вже так добре вмієте по німецьки?

— Ні. Але мій німчик ліпше навчився за той час по українськи, як я по німецьки.

Тільки її з того часу й бачили. Шкода їм було, привикли, заприязнились... Серед сірини редакційного будня була вона милим промінчиком.

Але може Бог дасть, що ще зявиться. Адже до Львова приїзджають і англійці і французи, а ми маємо і „Таймса" і „Журналь де Женеф"..

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, I. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Веснянок, угрів, акни,** всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео"**, Миколая 7. 143 t—7

— **Особисте.** В четвер, 24. ц. м. відбулася у львівському університеті промоція лікаря Михайла Дубового зі Самбора на доктора медицини. 676

— **Найкращим і найціннішим дарунком** є все книжка. Легкий вибір з катальоґу дешевих книжок, який висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.** 477

— **Шевченківські концерти у Львові.** В неділю, 27-го березня ц. р. Т-во українських дорожців „Воля" уладжує в салі театру „Уль" (вул. Оссолінських 10) концерт у честь Тараса Шевченка. Початок в год. 17.30. — Цього самого дня, в год. 18.30 память Тараса Шевченка вшанує читальня „Просвіти" в Замарстинові.

— **Загальні Збори Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові** відбудуться 31-го березня ц. р. в годині 10-ій рано у жовтій салі „Народнього Дому", вул. Рутовського 22. Порядок нарад проголошено в часописі „Сільський Господар" та у щоденній пресі.

— **Поліська вистава в Музею НТШ** буде виїнятково в неділю 27. березня ц. р. зачинена для сторонніх гостей з приводу наукових сходин у Музею НТШ, які улаштовує Виділ НТШ у память свого патрона Тараса Шевченка.

— **Наукові Сходини, присвячені памяті Т. Шевченка,** як патрона Т-ва влаштовує Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові 27. березня в „Культурно-історичному Музею", вул. Чарнецького 24, I. пов. в год. 12. впол. з такою програмою: 1. Наукова праця Т-ва у 1938. р. — Голова Т-ва проф. І. Раковський; 2. „Шевченко в товариському і громадському житті" — виклад дійсного члена Павла Зайцева. Вступ тільки для членів.

— **Перед ювилеєм школи ім кор. Данила.** Ширші сходини і проба хору до ювилею школи ім. короля Данила у Львові відбудуться в неділю 27. березня в год. 3. попол. при вул. Бальоновій 3. Прохаємо явитися на сходинах всіх колишніх учеників (ниць) школи ім. кор. Данила, а співочих з них взяти участь у хорі. **О. А. Каштанюк,** голова Кружка Р. Ш.

— **Концерт у честь Т. Шевченка** відбудеться в неділю 27. ц. м. в салі читальні „Просвіти" при вул. Крупярській ч. 15 заходом усіх українських установ личаківської дільниці. Початок концерту в год. 7-ій вечором.

— **Повідомляємо** загал читачів, що читальня часописів і журналів з вул. Сикстуської 19, перенесена на пл, Марійську 4. (Готель Европейський). Читальня чинна від год. 9-ої зранку

— **Зливний дощ із громовицею** перейшов минулої пятниці пополудні над Львовом. Вечором по дощі і в суботу рано похолодніло. Першим весняним дощем зраділи головно селяни, бо вітер і кількаденна соняшна прегарна погода дуже висушили землю.

— **Самогубство чи вбивство у В. Театрі?** В суботу 26. ц. м. в год. 8.15 рано робітники Великого Театру у Львові почули нагло стріл у кімнаті ч. 63, де працював 48-літній М. Піроґ, реквізитор. Побігли туди і побачили М. Пірога тяжко раненого на підлозі в калюжі крови, а біля нього один з крісів, що його вживали артисти підчас вистави песи „Доного Тонка". Заки приїхав лікар — М. Піроґ помер. Покищо слідство не устійнило, чи в цьому трагічному випадку слід дошукуватися самогубства, чи було це вбивство. Відомо лише, що товариші М. Пірога, які розмовляли з ним, не запримітили ніяких наглих змін в його поведінці, щоб могли підозрівати, що він хоче скінчити самогубством.

— **Львівська хроніка.** Вчора пополудні помер нагло на удар серця власник пекарні „Новий Снії" Казимир Маковський при вул. Слодовій ч. 3. — До крамниці при вул. Сапіги — напроти кіна „Гражина" віхало авто. Подорожний Ксаверій Долянський вийшов з авта зі зломаною рукою. Його відвезли до шпиталю. — З почекальні лікаря д-ра М. Музики при вул. Чарнецького ч. 26. злодії вкрали гардеробу вартости 200 зол.

— **750 нафтових піль** зголошено до впису минулого року в окружному суді в Тарнові з повітів: тарнівського, мелецького і дембіцького.

— **За зловживання в ропчицькім старостві** відповідає перед окружним судом у Тарнові б. урядовець староства Бронислав Борек. Слідство виявило, що він допускався зловживань при видаванні ремісничих карт.

— **Краєва хроніка.** В Дубрівці пов. Самбір пожежа знищила будинки Марії Смереки. Кілька годин пізніше вибухла пожежа в будинках Андрія Пилецького і знищила їх до тла. Причина пожежі невідома. — Вантажне авто бровару в Підгірцях наїхало на мур залізничого віядукту у Плугові пов. Золочів. Мотор авта знищений, шофер Чорнобай і два робітники важко ранені. — Окружний суд у Тернополі засудив Августина Камінського за вбивство Марії Голди в Ладичині пов. Тернопіль на 8 років вязниці; його жінку Марію увільнив від вини і кари. — В Сокільниках пов. Львів згоріло кілька господарств. Вогонь знищив теж дах стодоли римо-католицького священника. Щойно по кількагодинній рятунковій акції вдалося пожежу зльокалізувати. — В селі Острів пов. Дембіца згоріла одна дитина, а 80-літній Йосиф Цвонка та його 6-літній внук важко попарилися. Їх відвезли до шпиталю. Пожежу спричинив припадково старенький Цвонка, який пішов до стайні з вогнем, від якого почала горіти солома, а далі будинки і хата. — Окружний суд у Самборі засудив 25-літнього Івана Турчина з Хишевич пов. Рудки на 6 років вязниці за комуністичну діяльність підчас рільного страйку минулого року в Рудеччині.

— **Клієнти обікрали адвокатку** Наталію Помперову у Варшаві. До неї зголосився якийсь мужчина з жінкою за порадою у справі крадіжі. По відході клієнтів Помперова ствердила, що клієнти вкрали її торбинку з грішми.

— **У страшній мряці** загубився в англійському каналі один з найбільших трансатлантійських кораблів „Норманді". 300 пасажирів, які їхали човнами до корабля „Норманді" мусіли вернутись до берега по кількагодинним блуканні серед мряки. Подорожні кількох інших кораблів ждуть уже 19 годин, щоб могли висісти на беріг. Понад 30 кораблів жде в англійських пристанях, бо побоюються, щоб серед мряки не зударитися з іншими кораблями. Не зважаючи на найбільшу обережність зударився корабель „Альберт" з англійським пароплавом.

— **Дві великі катастрофи.** Страшна катастрофа трапилася минулої ночі в Новій Зеляндії, де поспішний поїзд скотився з насипу недалеко місцевости Ратана. Зпід розбитих вагонів

витягнули 6 осіб убитих, кількадесять осіб тяжко ранених. — В околиці Гайделен на Литві вантажне авто наїхало на придорожнє дерево. Дві особи вбиті, одну важко ранену відвезли до шпиталю. Авто зовсім знищене.

— **Моторову комунікацію** відкриють в найближчих днях між Ковном і Клайпедою. Дотепер особовий поїзд їхав з Ковна до Клайпеди 9 годин. Моторові поїзди потребуватимуть на це 4 години. Покищо будуть курсувати дві пари поїздів.

— **Згоріло 100 домів** в місцевости Різня на Ораві. Пожежа знищила теж костел та уладження всіх домів. Троє дітей згоріло, 10 згинуло, дуже багато осіб попарилось.

— **Нові марки з нагоди обєднання Австрії з Німеччиною** видасть німецький поштовий уряд дня 8. квітня ц. р. вартости 7 фенігів. Марки курсуватимуть у Німеччині та Австрії до 31. грудня 1938 р. На марках виднітимуть постаті двох мужчин, які держатимуть спільно хоругов зі свастикою. В горішній частині марки буде напис: „Один нарід, одна держава, один вожд" і дата „10. квітня 1938. р.", вдолині слово: „Німеччина".

— **Насмішка химерної долі.** В Австрії починають відбирати вже почесне громадянство архикнязеві Оттонові Габсбургові, який недавно дістав його в кількох тисячах громад. Покищо відобрало йому почесне громадянство м. Віллях у Каринтії. Сподіються, що за цим прикладом підуть теж інші міста та громади.

— **Обнижка білетів і підмога театрам.** Австрійська артистична секція під націонал-соціялістичним проводом передає щодня своїм членам 4.000 білетів до театрів. Найдешевіший білет можна купити за 50 сот., найдорожчий за 2 і пів шилінга. Обнижено теж оплати за гардеробу, що від років викликувала невдоволення театральної публики. Міністр пропаганди Ґебельс призначив 30.000 шилінгів на негайну допомогу для віденських приватних театрів.

— **Понад 20.000 глухонімих дітей у Туреччині.** На прохання і заходом організації глухонімих у Туреччині міністерство освіти рішило оснувати великий інститут для глухонімих, бо дотепер істнувала для них лише одна школа. Управителя інституту спровадять зза кордону.

— **Ріжні вістки.** Північно-західній двірець у Відні, що його скасовано перед кількома роками, переміняли на велитенську галю, в якій будуть виголошувати пропагандивні промови. — 74-літній емеритований полковник французької армії Ройн рішив відвідати околиці Вердену. Підчас оглядин побоєвища при форті Дуомон, де вкрився славою, полковник так зворушився, що мертвий упав на землю. — Ґенеральна дирекція румунських залізниць рішила збудувати на всіх більших залізничих станціях протигазові схови. — Американські капіталісти зложили оферту Греції, призначуючи 100 міліонів долярів на будову ріжних металюргічних, промислових і хліборобських підприємств. Поліція в Палестині конфіскує всі грамофонові плити, з піснями та промовами, які торкаються політичного чи соціяльного положення в Палестині. — В Анатолії зростає страшенно число прокажених. Для них створили новий великий концентраційний табор Ель-Азіс у Курдистані, що примістить 5.000 прокажених. — В околиці Халіско напали бандити на село Ель Кольомо, знищили його і збіжжі підпалили. Десятьох мешканців села згоріло, багато ранених. — **У Лягоре** помер один із найбагатших магараджа з Патіясі, февдальної держави, що має півтора міл. мешканців. — Під Ліоном самохід пожежної сторожі з 14 членами залоги наїхав на дім, пробив стіну і віхав до аптики. Чотирьох членів сторожі тяжко ранених.

Зі судової салі.

СПРАВА МЕТРИК ПЕРЕД АПЕЛЯЦІЙНИМ СУДОМ.

Почалося від того, що адміністраційна влада зажадала від парохів спростування в метрикальних книгах українських родинних прізвищ на польські спираючися на тім, що деякі парохи в старих метрикальних книгах вписували українські прізвища в польській мові думаючи, що для латинських метрик надаються краще прізвища в польській мові. І сталося так, що ці прізвища подані у старих метриках, були де факто фальшиві, бо парохіяни не називалися ніколи Вільками, Зайонцами, Добжанськими, лише Вовками, Зайцями і Добрянськими і тому в новіших часах наші парохи вписували вже Вовк, Заяць і Добрянський. Це саме повторилося при прізвищах закінчених на -цький і -ський, бо давні парохи в латинських метриках записували Левіцкі, Дубровскі і т. д.

Гр. Католицька львівська Метрополія у своєму органі „Львівські Архієпархіяльні Відомости" за липень 1937 р. ч. VII. видала комунікат до отців парохів п. н. „Прізвища в метрикальних книгах" — де м. і. навела декрет надворної канцелярії з 21. X. 1813 р., як також розпорядження міністерства внутрішніх справ з 10 V. 1863 ч. 1424, в яких м. і. кажеться, що о. парохи **мають право на домагання сторін поправити** помилки щодо прізвищ, якщо вони були недокладно, чи помилково вписані. На жаль отці парохи не пристосувалися до цього розпорядку, не поправили метрик. Тому коли адміністраційні власти зажадали від них відписів з метрикальних книг, які провадив підсудний, вони в тих відписах подали прізвища не так як було фальшиво вписано в метриках, але подали так, як сторони фактично називаються. Адміністраційні власти зробили доноси за здогадне фальшування урядових документів проти о. парохів і тепер відбувається низка розправ, де засуджено їх за провину зі ст. 287 к. к., а саме, що вони як урядники (які ведуть метрики), посвідчили неправду й їх суд засуджує майже в усіх випадках.

І саме тепер відбулася перша апеляційна розправа о. Аркадія Гуглевича, пароха в Яктórові, перемишлянського повіту, якого золочівський суд засудив за провину зі ст. 287 к. к. на кару 6 місяців вязниці з припиненням на 5 літ. Сованувачений вніс апеляцію і 24. ц. м. відбулася апеляційна розправа. Акт обвинувачення закинув о. Гуглевичеві, що на домагання староства в Перемишлянах у відписі з метрикальних книг подав Дубровський, а не Домбровський. Апеляційний Суд затвердив присуд золочівського суду. У своїх мотивах подав, що підсудний видав відпис з оригінальної метрики, де є Домбровський, а не Дубровський. Одначе якщо парохіянин називається Дубровський, то повинен був передтим прізвище в метриці поправити. Далі апеляційний суд станув на становищі, що підсудний ділав свідомо, бо писав власноручно, а зрештою є урядовцем, бо веде книги цивільного стану. Проти цього присуду підсудний заповів **касацію**. Розправу вів судця **д-р Двожак**, обвинувачував прок. **Саранецький**, боронив адв. **д-р Лев Ганкевич**.

—o—

✝ Посмертні згадки.

У Самборі упокоїлася вчора вранці Анна Левицька, доживши пізнього віку 89 літ. Покійна була вдовою по інжинірі, похоронила теж найстаршого свого сина-інжиніра, Івана. Її діти — це Марія, дружина радника апел. суду Федусевича, о. Петро, парох у Дитятичах, та д-р Дмитро Левицький, б. голова УНДО і УПР. В останніх роках Покійна жила при своїх внуках.

Покійна — це був зразок тих наших жінок-громадянок, які в другій половині минулого століття вміли витворити та зберігати у своїх родинах високопатріотичну атмосферу та виховувати дітей на українських патріотів. Людина повна прикмет серця і вдачі, майже до останніх днів зберігала живість ума та зацікавлення справами рідного народу. Вічна Їй Память!

Шахи.

В пятницю 25. ц. м. вечором в домівці „Молодої Громади" почався шаховий турнір за мистецтво українського Львова. Провідник турниру п. м-р Калин привитав учасників і висловив побажання, щоб цьогорічний турнір причинився до відродження та поширення цеї гайнальної, королівської гри серед українців міста Львова. Участь у турнірі беруть: пп. Мисько В., Петрушевич, Романишин М., Мороз Я., Лошинський Л., Турневич Л., Попель С., Івасько Л., Вербицький М., Вовчанський І., Опалинський П., Ковальба В.

Спорт.

УКРАЇНА — ДОМБ (КАТОВИЦІ) 2:1 (0:1).

В першій половині замітна перевага Домбу, який грає увесь час із сильним вітром. Меч вже на самім початку заповідається сензаційно, бо вже по кількох перших хвилинах Домб веде зі стрілу лівого лучника 1:0. Україна не може собі рішучо дати ради зі швидким противником і сильним вітром. Босий має в тому часі повні руки роботи і боронить в безліч небезпечних ситуаціях. Напад України переводить лиш дуже рідко доволі гарні акції, одначе вони рвуться на слабо диспонованім Хомишинцеві, або їх розбиває знаменита залога Домбу. Воротар шлеської дружини мав ледви кілька разів мяч у своїх руках.

У другій половині грає Україна з вітром і з місця опановує грище та вже у 6. хвилині здобуває ворота зі стрілу Магоцького, який притомно використав помилку воротаря. Після того Домб обмежується до оборони і щойно по кільканацяти хвилинах переходить до протинаступу і в тому часі Босий оборонив знаменито кілька небезпечних ситуацій. Другі ворота здобув у 34 хвилині Богурат, який добив стріл Мікльоша. Тепер Домб стратив зовсім голову і до кінця не був уже грізним противником для України.

Видців 1.500. Суддя В. Кухар д. добрий.

Докладне звідомлення подамо у черговому числі.

КРАЄВІ ПРИЛАДОВІ ЗМАГАННЯ.

В пятницю 25. березня відбулися в руханці Сокола-Батька І. Краєві Приладові Змагання. Змагуна привитав голова Сокола-Батька інж. Михайло Хроновт, який у своїй промові звернув увагу на виховне значіння всяких спортів, а в першій мірі руханки. Реченці змагуни зложили прирeчення на сокільський прапор, що будуть змагатися чесно. Дещо пізніше почалися змагання. Самі змагання є так поділені, що змагуни змагаються у чотирьох ступнях: початковому, нижчому, середньому та вищому. Приналежність змагуна до якогось ступня залежить від технічного опанування приладівки. Найтрудніший є високий ступінь. Змагуни вищого ступня змагалися в руханковому десятибою. Змагунки в середньому, нижчому і початковому ступні змагалися в руханковому триборі.

Вислідн змагань такі:

1) „Стефа" С-Б 72.20; 2) Огній С.Б 71.50; 3) [illegible] С-Б 69.80; 4) Стеткевич С. IV 62.60; 5) [illegible] С-Б [illegible] 6) Клівна С. V 58.80; 7) Турчин С-Б 56.60; 8) [illegible]ська С. IV 52.80.

Середній ступінь: 1) Зварчок (С. Тернопіль) [illegible] 2) Продан С-Б 36.75. 3) Лісневич С. IV 36.50; 4) Грабна С III 36.25; 5) Бужна С-Б 35; 6) Стерняк С. [illegible] 7) Сорока С IV 32.25; 8) Михалевич І. С. III [illegible] [illegible]залевич II С. III 17.

Нижчий ступінь: Ковальська С. III. 39; Рудник С. [illegible] зочів 37.25. Стасишин С.Б 37;Ботвина С. Золочів [illegible]

Початкуючий ступінь: Лавріська С IV [illegible] [illegible]ок С.Б 33.25.

Продовження змагань в суботу і в неділю в год. [illegible]

ВЕСНЯНИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ РЕМІСНИЧО-РОБІТНИЧОЇ ТА ТОРГОВЕЛЬНОЇ МОЛОДІ У ЛЬВОВІ.

Заходом „Орлів" ім. Князя Ярослава Осьмомисла і [illegible] Львові при співучасти всіх організацій і секцій [illegible] нечо-робітничої та торговельної молоді відбудеться 10. квітня ц. р. в год. 11 на Пісках за Личаковом [illegible] розгачною весняний біг навпростець ремісничо-робітничої та торговельної молоді.

Траса бігу 2.500 м., для юнаків 1.500 м. [illegible] групові та індивідуальні. Приймає Старшина „Орлів" ім. Князя Я. Осьмомисла у Львові [illegible] М. Шуровський „Українська Гуртівня" [illegible] [illegible] 14 до дня 8. квітня ц. р. [illegible] ші подробиці подамо в найближчих числах [illegible]

Старшина „Орлів"

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 12 [illegible] меч: **Україна (комбінована) — Львовянка**.

Грище Цитаделі: год. 12. [illegible] меч: **Зоря — П. К. С**

Грище РКС-у: год. 12.30 [illegible] меч: **Степ — Ґрафіка**.

Грище Погоні: год. 2. [illegible] **Україна І Б — Погонь І Б.**

Тамже: год. 3.45 (не 4.15 [illegible]) [illegible] меч **Погонь (ліга) — Домб (Катовиці)**

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Йосиф Дудикевич: НА МАРГІНЕСІ БІЛИ[illegible] КАРПАТСЬКОЇ РУСИ. Спостереження й замітки. [illegible] Ужгород, 1937. [illegible]ництво „Українського [illegible]", стор. 64.

Р. Левицький: ВІДСОТКОВІ ТАБЕЛІ [illegible] Ревізійного Союзу Українських Кооператив. [illegible] 1938. 8-ка, стор. 30.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Неділя 27. III. год. 3.30 попол. „Пан довільський"; год. 7.30 веч. „Дорогою Тоніка".

Понеділок 28. III. год. 7.30 „Дорогою Тоніка".

Вівторок 29. III. год. 7.30 „У мети".

Середа 30. III. год. 7.30 „У мети".

Театр Рімнородностей:

Неділя 27. III. год. 3.30 попол. „Ми були молодші" (для молоді недозволене); год. 7.30 „Ми були молодші".

Понеділок 28. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Вівторок 29. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Середа 30. III. год. 7.30 „Ми були молодші". (Для молоді недозволене).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ:
27. III. Лісова пісня.

БОЛЕХІВ:
28. III. Орфей у пеклі.
29. III. Під куратeлею.
30. III. Орленя.
31. III. Процес Мері Деген.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ПІДГАЙЦІ:
27. III. Гейша.
28. III. Мазепа.

ЗАВАЛІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА:
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Супружий мечт.
5. IV. Мазепа.

БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буреві" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шані у невідоме".
БАЛТИК: „Іх сто, вона одна".
ВАНДА: „Пеппі"; „Аннаполіс".
ҐРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Хлопці в Тиролю".
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шулерія ромаш", комірова гротеска та найновіший тижневик.
МЕТРО: „Забута симфонія". „Кліваки й лазурі".
МІРАЖ: „Кріза скінчилася" (Даніеля Дерйє, Альбер Прежан).
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна ріка".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЙ: „Обожала" з Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Палкі серця".
СВІТ: „Одна на мільон", „Голос серця"
СТИЛЕВИЯ: „Звехтована" і ревія.
ТОН: „Стрілець зі Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Промені загладу" і ревія.
ХИМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Ел. Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 27. березня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.30 „Хто бережеться, того Бог береже" хліб. гутірка, 8.40 Балетова музика з пл., 8.50 Як охороняти консумпцію від каліцтва. 11.00 „Мадам Ватерфляй" фрагм. з оп. Пуччіні, пл. 12.03 Симф. перенос. орх. квінтет дутих інстр., 13.00 Режисерський скиль, 13.10 Оповідання К. Пшерви-Тетмаєра, 13.30 Орх., спів, 14.00 Вислідки Зимового Радіоконкурсу, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл., 15.45 Для дітей: „Мої бобри" Грей Овля, Музика з пл., **16.00 Старі українські пісні у вик. муж. хору під дир. Івана Охримовича, Марія Сабат-Свірська сопран, Вол. Балтарович тенор, Н. Нижанківський акомпаніямент,** 16.45 „Амер. — понура тінь Сагари" говорена повість К. Йодко-Наркевича, 17.00 Підвечірок при мікрофоні, ревелерси, спів, скеч, два форт., 17.50 Репортаж зі зїзду жінок, 18.55 Театр Уяви: „Темногород", 19.35 Воєнні вечорниці, 20.00 Відгомони екрану — розр. концерт, пісеньки, конферансієрка, 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.15 Американська сензація, Весела Сирена, 22.00 Оповідання про Бетовена „На верхи", 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Легка й танц. музика з пл.

Понеділок, 28. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для школи: Із мікроскопом на відкриття нових світів, гутірка для старших дітей, Брамсові твори з пл., 11.40 Інтервю з оптиком, 12.03 Полудн. авдиція. 13.45 Чайковський: Симфонія ч. 10. ф-моль, пл., 14.20 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Пісеньки у вик. Люби Мішкевич і рецитації Дан. Купської, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50; 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Фільми у школі, 17.15 Форт. рецитал — англійська музика, 17.50, 18.50 Спорт, 18.10 Мендельсонові увертури, пл., **18.35 „Три Душі" фрагм. із поеми Тараса Шевченка, у вик. школи Л. Кривіцької, рецитації, вступне слово виг. ред. Р. Пашківський.** 18.55 Програма на завтра; 19.00 Магія спорту, 19.30 Продуцент чи споживач. 20.00 Калейдоскоп, легка муз. вид.: тенор, жін. вок. квартет, два форт., джез. квінтет. 20.45 Веч. денник, 21.00 У перші роковини смерти К. Шимановського: Симф. концерт, орх., сопран, тенор, хор; у перерві коло год. 22.00 Літер. новини, 22.50 Останні вістки, 23.00—23.30 Концерт белалів.

Вівторок, 29. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для школи: Веселий звіринець; 11.40 Французька музика з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Камер. музика з пл.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві з год. 14.48 Авд. ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лімва „Коровар у Галичині"; Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 При ватрані, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Від Каїра до Луксора; 17.15 Скрипка та форт.; 17.50 Сірка у Польщі; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Генеза забави у звірів і людей; 18.20 Форт. рецитал; 18.40 Гутірка з нагоди 35-ліття „Погоні"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір пісень 19. і 20. століття; 19.30 Муж. хор; 20.00 Танц. мельодії, орх.; 20.30 Веч. денник; 20.45—24.00 Трансмісія Мілана „Золото Рейну" оп. Вагнера; після трансмісії Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Середа, 30. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для школи: „Не хочу!"; Шкільний хор; 11.40 Мендельсон: Фрагменти з тріо д-моль оп. 49, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Моцарт: Форт. концерт д-моль пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лімва „Коровар у Галичині"; Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Івась із ліса" опов. для дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Сальон. музика; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Люди буденної війни; 17.15 Бах: Камер. орх., форт.; звіт; 17.30 Молодь перед вибором зваю; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Експрес Львів-Льондон, кабарет із пл.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Розбиток" новеля з життя рибалок; 19.20 Забуті пісні у вик. Мик. Садецького тенор, у супр. форт.; 19.35 Слово про мадярську поліцію; 19.50 Промова шлеського воєводи з нагоди Тижня Зах. Союзу; 20.00 „Знаєте? — Ну то послухайте!" розр. концерт, пісеньки, форт.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Поетична чвертьгодина; 22.00 Популярний концерт, орх., спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 27. березня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Китиця мельодій, 18.00 Вес. мельодії, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Транс. з театру, БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Циг. орх., 20.25 Квінтет, 22.50 Симфонічна орхестра ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.40 Форт. концерт п-дур Бетовена, 14.00 Казка для дітей, КОШИЦІ 17.20 Трансм. зі Свалявн: Хор свалявських дітей співає нар. пісні, 18.00 „Вбогість приносить доброту" пісня для дітей, Свалявські діти співають пісні, 18.45 Вістки, ЛЯЙПЦІҐ 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 15.00 Словацькі нар. пісні, 17.50 Хор, солісти, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Сцена, 19.30 Театр Уяви, 20.15 Пісні, РИМ 17.00, 18.00 Розр. муз., 21.00 Концерт, СОФІЯ 18.00 Легка й танц. музика, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка, ФЛЬОРЕНТІЯ 15.00, 18.00 „Вертер" оп. Масенета.

Понеділок, 28. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні, 17.30 Вес. репортаж, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00 Військ. орх., БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 22.15 Спів. рецитал, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.45, 19.00 Циг. музика, 20.10, 21.00, 22.00 Симф. концерт, БРЮССЕЛЬ ФР. 20.15, 21.00 „Рішард Львине Серце" ком.-оп. Гретрі, БРЕСЛЯВ 19.10 Валійські пісні, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Нат. Шіпраш: „Ловатки" відогр. учениці держ. учит. семинарії; ЛЯҐТІ 19.05; 20.00 „Пора року" орат. Гайдна; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 концерт тріо; ПРАГА 19.30: 20.00 21.00 „Пташник" із Тиролю" оп. Целера; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30; 21.00 22.00 концерт, РИМ 17.15; 22.25; Розр. музика, 21.00; 22.00 комедія; СОФІЯ 17.30; 18.10 легка музика; 19.30; 20.00; 21.00 симф. концерт.

Вівторок, 29. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.10 Танки всього світа, 19.40 21.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 18.20 Рос. романси, 20.00 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.00 20.00 Форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів і форт. дует, 20.00 Фрагм. з Ваґнерових опер. 22.30 Соната 6-дур на скр. і форт. Діттерсдорфа; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Вальт. концерт; МІЛЯНО 17.15 Легка музика, 21.00 22.00 23.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Нім. вид.: Концерт солістів; 17.30 Спів; РАДІО ПАРІ 20.15 Квартет, 20.45 21.00 22.00 22.00 „Морський розбишака" драма Ашара; РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії, 22.15 Фортеп. дует.

Середа, 30. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оп. і фільм. мельодії, 19.45 Веч. година, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Спів. рецитал, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні й арії; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів. 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; БРНО 20.45 21.00 „Русалка" оп. Дворжака; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оп. мельодії, 18.15 Скрипка, 21.15 Військ. орх.; ГАМБУРҐ 20.10 21.00 „Польська кров" оп. Недбала; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; КЕНІҐСБЕРҐ 19.10 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пуччіні; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Валькірія" оп. Вагнера; ПРАГА 18.05 Пісні німецьких композиторів; РАДІО ПАРІ 20.15 Для молоді, 20.30 Солісти, 21.00 22.00 „Свято весни" розр. програма; РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аїда" оп. Верді.

БІРЖА.

Львів, 26. березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 89·47 89·00, Долари американські 5·29·50, 5·27·50 Долари канад. 5·28·50—5·26·00, Фльорени гол. 291·44—292·70, Франки фр. 16·51—15·01, Франки швайцарські 122·05—121·25, Фунти анґл. 26·40—26·24, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 16·45—15·50 Корони дан. 117·85—117·00 Кор. норв. 132·65—131·69, Корони шв. 136·09—135·10, Ліри італ. 22·30—21·50, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 103·00 — 99·00 Шилінги австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·29—25·95, Марки нім. срібні 110·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 111·50 Цукор. 35·25. Вугіль 30·50, 30·00, Ліпьпоп 65·50. Модзеів 14·25, Островець 54·75, Стараховиці, 38·25, 36·75, Габербуш 45·00.

Папери

4 % пів прем. внутр. 65·50, 65·50, 3 % інв. і ем. 82·00 серія 90·50, 3 % поз. інв. 2 ем. 81·00, серія невот. 5 % конверс. 70·25 прем. вол. 41·00, 4 % консол. 67·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 26. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . 2·80—2·85 зол.

Попит на масло й яйця вдержаний, на молоко сильний.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННИ освічені, інтелігентні, матеріяльно забезпечені шукають панів на становищах літ 45. Листи зі світлинами до Адміністрації „Діла“. Бльондинка, шатинка. 678 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім кіо, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ПРАСОВАЧКИ (чі), прачки (ки) прийме зараз „СТЕЛЛЯ“, Мартина 15. 675 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЛЯ ЕМЕРИТІВ новий дім 2-3 кімнатне мешкання до винайму або продажі, півтора морга городу, гарне положення над рікою в Тисьмениці біля Станиславова. Відомість Львів, Шумлянських ч. 15 м. 3. 636 2-2

МОТОЦИКЛІ TWN моделі 1938, мотоциклетки вільні від податку і права їзди без педалів продає Міхальський, Львів, Фредри 7. На відповідь залучити марку. 687 2-5

„МОТОР“ Пекарська 13, тел. 209-88 поручає МОТОЦИКЛІ „Бекер, В'кторія“ — вільні від податку і права їзди. 635 3-3

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюміній 99.—, із млинками, залізом і т. д. поручає Рейхнер, Легіонів 37. 586 4-5

КАМЯНИЦЯ нова комфортова, без такси, 14 літ вільних, бічна Потоцького, 28.000 готівка і 2.000 банк.

ГАРНИЙ ДІМ, город, сад, при трамваю. Потоцького, 16.000.

ПОВЕРХОВА КАМЕНИЧКА, нова, Личаків, побіч парку, при трамваю, готівкою 9.000, довг 11.000.

Бічна Потоцького, НОВА, ПОВНОКОМФОРТОВА КАМЕНИЦЯ, гарний город, без такси, 15 вільних літ, готівкою 55.000, банк 15.000.

ДІМ НОВИЙ, поверховий, при трамваю, готівка 10.000, банк 5.000.

ПАРЦЕЛІ більші і менші в цілім Львові. Інформації і поради зовсім безплатні. — Українське бюро „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Плутона 1, ріг Мінської. 679 1-8

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, неркові, проти усунення матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 41-100

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Фациньского Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі“) виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Посріблює старі річі. 673 1-7

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на найновіші бельські матеріяли.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 8. 502 6-6

Український Текстильний Склад
„Manufactura“ Львів, Капітульна Площа 3.
Подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги маємо вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду кольорів матерій, виробів та десенів. 5-15

Найгарніші ГЛИНЯНСЬКІ КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
СТ. ҐАЛАНА Львів, Сикстуська ч. 20 (ріг Костюшки)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. Приймаємо Облігації Позички Народ. та інші вартісні папери.
Спеціяльність фірми: півгобелінові портієри, капи на ліжка і столи.

ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. Публику, що відкрито кантори хемічного чищення і фарбування одежі „Мар'я“
М. СОРОКА
Централя: Кохановського 45
Філія: Льва Сапіги 4
„ Пілсудського 11 а
Робітня: вул. Дунін Вонсовича ч. 24. 1—3

НОВА ХРИСТИЯНСЬКА ШВАЛЬНЯ приймає всіляке біля мужеське, жіноче, постелеве, охоронні плащі, піжами, шлафроки та дитяче біля Кохановського 3. 656 2-5

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ“, тепер Шайнохи 1. 674 1-10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики
Др. ФІШЕР
б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Праві, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Примар Др. Шварц
недуги шкірні, венеричні і косметика лік. СЛОВАЦЬКОГО 4, проти гол. почти. Тел. 216-61.
619 ВЕРНУВСЯ. 4-5

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного КУРСУ ВІДЕНСЬКОГО І АНГЛІЙСЬКОГО КРОЮ та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, жіночі костюми і також реверенди для Всечеснішого Духовенства з власних і припоручених матеріялів. — Ціни приступні!
Павло Андрус
ЛЬВІВ, УЛ. НА СКАЛЦІ 5. (бічна Зибликевича) тел.: 237-32.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраці і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
498 8-50

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ
найліпші, ґарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуська ч. 7
„ Галицька 16

Ріжного роду ОВОЧІ — ЦУКОРКИ і т. п. у великому виборі поручає по найнижчих цінах
К. БРУННЕР
Львів, Сикстуська 31. Тел. 293-75.
4—8

Заведення технічно-дентистичне
Т. КЛЯНҐА
тепер Костельна 8.
Будинок Реміснячої Палати.
3—3

Смачні снідання, обіди і вечері. Добрі напитки та перекуски тільки в РЕСТОРАНІ
М. Кузишина
Перемишль, пл. На Брамі.

Навіть для НАЙВРАЗЛИВІШОЇ ЦЕРИ і для НОВОРОДКІВ і НЕМОВЛЯТ
придаджене — біоне — переснпу
Аптикаря Візля
ВІЖВЕ МИЛО·ЛАНЦЯ і для ДІТЕЙ
головно продаж
Аптика „Звіздою“
Перемишль

Огородові дротяні СІТКИ
найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика
„СІТКОЦЕНТР“
Львів, Красіцьких 18. Тел. 246-78.

НАСІННЯ
ГОРОДОВИННІ, КВІТОВІ І ГОСПОДАРСЬКІ, теж байци до опорскування дерев поручає фірма —
ЕмільФрееґе
Львів, Трибунальська ч. 3. — Тел. 225-78.

ПАРАСОЛІ городові жіночі-мужеські і дитячі майже даром з найтриваліших гатунків і найновіших взорів — поручає першорядна виробня парасолів „СІКО“ віддавна відома фірма СІХЕР І КОРНЕС Львів, Легіонів 29 — в пасажі, праворуч зараз біля „Орбісу“ — всякі направи і покриття виконує прецизійно на місці задурно. — Увага на властиву адресу і число дому. 1—10

ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1, РІГ РИНКУ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА світові марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії (Steinway & Sons-London) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Купуйте тільки знані добротою ҐОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЗИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „РОТР“, бо це товар помічний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR“, Golub, Pomorze.

КІР
Львів, Усійського 8
Тел. 280-68.
Станиславів, 3-го Мая 1
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4	зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8	зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.